

HAJDÚ-BIHARI

XL. ÉVFOLYAM
22. SZÁM
ÁRA: 1,40 FORINT
1983. I. 27.,
CSÜTÖRTÖK

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

- 60 ÉVES A SZOVJETUNIO
- JEGYZET — A KÉPÜJSÉG URÜGYÉN (3. oldal)
- POLGÁRI VEDELEM (4. oldal)
- A KÖZMŰVELŐDÉS HÉTKÖZNAPJAI
- EMLÉKEZETES MADÁCH-ILLUSZTRÁCIÓK (5. oldal)

Losonczi Pál látogatása a Mezőgazdasági Szövetkezetek Házában

Losonczi Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács elnöke szerdán a Mezőgazdasági Szövetkezetek Házában látogatott el. A vendéget Szabó István, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöke és Eleki János, a TOT főtitkára fogadta. A vendég találkozott a TOT Elnökségének tagjaival, és meghallgatta Szabó István tájékoztatóját a szövetkezeti mozgalmat foglalkoztató fontosabb kérdésekről, az elmúlt év gazdálkodásának tapasztalatairól, továbbá az idei tervekről.

A TOT elnöke elmondotta, hogy az elmúlt évi eredményes gazdálkodás tanulságai ezekben a napokban a tsz munkahelyi közösségek, a küldöttgyűlések és a zárszámoló-tervezőbizottságok közgyűléseinek sokoldalúan vitatják meg. A tanácskozáson kifejezésre jut, hogy a tavalyi sikereket nemcsak a kedvező időjárás hozta, hanem a szövetkezeti parasztság erőfeszítésén és munkaszereteten túl az egész gazdaság és a társadalom növekvő segítsége. Az eredményekhez hozzájárult az a helyes agrár- és gazdasági politika, amely a szövetkezeti

mozgalomnak már több évtizede ad bizalmat és támogatást. A TOT elnöke szövegéről is, hogy az elmúlt évben a kedvezőtlen adottságú üzemek gazdálkodásában a stabilizálódás jelei mutatkoztak. Losonczi Pál ezután időszertei politikai és gazdasági kérdésekről tájékoztatta a TOT Elnökségének tagjait.

Foglalkozott a tsz-ek munkájával is; elismerését fejezte ki a gazdálkodási eredményekért, hangsúlyozva, hogy a sikerek a szövetkezeti mozgalmat társadalmi megítélésében is jól tükröződnek. Az Elnöki Tanács elnöke ezt követően megtekintette a Mezőgazdasági Szövetkezetek Házát, a Szabadság-hegy tetején, a Normafánál emel-

kedő ötemeletes, tetszetős épületet, amely továbbképzési és üdültetési központként működik. Az új létesítményben képezik tovább a tsz-ek tisztségviselőit, itt tartják az érdekképviseleti szervek és társulások értekezleteit, tanácskozásait. A nyári időnyében a központban üdülnek a tsz-ek tagjai. (MTI)

Eredményes esztendőzt zárt a pocsajesztári November 7. Termelőszövetkezet

Megkezdődtek megyénkben a zárszámadési közgyűlések

Hajdú-Bihar megyében 92 termelőszövetkezetben, 3 szakszövetkezetben és 6 szövetkezeti közös vállalatnál értékelték ezekben a napokban, hetekben az 1982. évben végzett munkát.

A zárszámadési közgyűlések nyitánya szerdán volt a pocsajesztári November 7. Tsz-ben. A vezetőség nevében G. Kiss László elnök az alakulás óta elért legjobb eredményről adhatott számot a tagságnak. A Berettyó és a Körös által határolt, gyenge adottságú területen gazdálkodó szövetkezet vezetői és szakemberei a nehéz gazdasági körülmények és adottságok ellenére is keresték a korszerűbb megoldásokat és eljárásokat. A KITE támogatásával több mint 10 millió forint értékű gépet kaptak a gabonaprogramhoz, saját erőből 600 hektáron végeztek

ügynevezett mélylazítást. A tervszerű munka eredménye: 92 mázsa kukorica termett hektáronként, a búza átlaga is elérte a 40 mázst, ami igen jó ezen a vidéken. Az állattenyésztésben jó a tejtermelés, a hizlalás, megfelelő a borjúszaporulat, 30 százalékkal több hizót értékesítettek. Részletesen elemezte a szövetkezet elnöke valamennyi üzemi eredményeit és feladatait, majd összesítve mutatta be az 1982. évi gazdálkodásukat: árbevételeük meghaladta a 112 millió forintot, nyereségük pedig az 1981. évi 6,2 millióról 10,7 millió forintra növekedett.

A szövetkezet tagsága elfogadta az 1983. évi tervet, amelynek fő célkitűzése továbbra is a gabonatermesztés, több tej- és hústermesztés s a kiegészítő ágazatoknál a piaci igények fokozott figyelembevétele.

A raktárból a fogyasztóig

JAVULÓ RAKTÁROZÁSI FELTÉTELEK A KERESKEDELEMBEN

A Belkereskedelmi Minisztérium illetékeseinek tájékoztatása szerint országosan is sokat javult a nagykereskedelmi vállalatok raktárhelyezete az elmúlt években. Jelenleg mintegy 4,8 millió köbméter légtérben és egymillió négyzetméter alapterületen tárolhatják az árut, s a raktárak többségét felszerelték korszerű gépekkel is. Az országban 850 ezer raktároló, 42 ezer konténer, negyvenezer kézi hidraulikus targonca, 1500 emelővillás elektromos targonca, s a raktárakon kívül 400 dízelüzemű targonca segíti a kereskedelmi raktározás munkáját. A legnagyobb előrelépést a magassraktárakban alkalmazott állványkiszolgáló gépek jelentik. Ezekből jelenleg 99 van az ország különböző városaiban.

Legnagyobb mértékben az iparcikk-kereskedelemben raktárhálózatok fejlődtek, szakmáknak azonban nem egyenlő mértékben. Így például az Amfóra Budaörsön, Győrben, Pécsen, Szegeden és Szolnokon egyaránt korszerű raktárakkal rendelkeznek a PIÉRT-nek viszont a főtín kívül egyetlen jól felszerelt raktára sincs. A vasúti szakmában a VASERT és a RAVILL gépesített raktárakat létesített, a szakmában azonban nagyon sok még a régi, elavult tárolóhely.

Az élelmiszer-nagykereskedelemben is változatos a kép: a Dunántúlon — Vas megye kivételével — megfelelőek a raktárak. A legnagyobb gondot az élelmiszer-kereskedelemben Borsod megye jelenti, ahol évek óta húzódnak a korszerű raktár létesítései.

A korszerű nagykereskedelmi raktárhálózat nagy

Az épületben húsz osztályt lehet elhelyezni

Befejezéshez közeledik a Bethlen Szakközépiskola rekonstrukciója

Mint arról már korábban beszámoltunk, a Debrecen városi Tanács megvásárolta a Tanítóképző Főiskola korábbi épületét azzal a céllal, hogy az otthont adjon Debrecen új gimnáziumának. Természetesen a gimnázium csak akkor kezdheti meg működését, ha az épületet felújítják, korszerűsítik. A munkák megkezdésének jelenleg még akadályai vannak, mivel átmenetileg a Bethlen Gábor Közgazdasági és Postaforgalmi Szakközépiskolát kellett oda „áttelepíteni”. Közben megkezdődött a szakközépiskola Vörös Hadsereg útja 8. szám alatti épületének teljes rekonstrukciója. Az, hogy mikor kezd meg működni a gimnázium, attól függ, mikor költözik vissza a Bethlen Szakközépiskola a régi épületébe.

A szakközépiskola 1980-ban vált életveszélyessé. A KELETTERV 1981. szeptember 1-re elkészítette az épület teljes rekonstrukciójának tervét, a Debreceni Építőipari Vállalat 1983. december 31-re vállalta a kivitelezést. Később a Debrecen városi Tanács kérésére az átadási határidőt előrébb hozták: július 31-re. Hosszú ideig úgy tűnt, hogy a felújítási munkák nem készülnek el időre.

Az iskola igazgatójával és a rekonstrukció műszaki vezetőjével bejárva az épületet, örömmel állapíthattuk meg, a munkák felgyorsultak, s ha váratlan esemény nem jön közbe, nyáron visszaköltözhet az iskola és szeptemberben már újra a régi épületben tanulhatnak a Bethlen Szakközépiskola diákjai.

A rekonstrukció eredményeként egy húsz osztály elhelyezésére alkalmas iskola áll majd az intézmény rendelkezésére. Tulajdonképpen csak a falak a régiak. Kicsérelték a födémeket minden szinten, a közfalak áthelyezésével növelték a tanteremek számát. Modern géptermekek alakították ki, az alagsorban pedig az ifjúsági klub kap helyet. Az épületet rákapcsolják a távfűtő hálózatra, korszerűsítik a világítást. A munkák nagy részét már elvégezték az építők, a szakipari munkák vannak még hátra. Erdei Mihály, a Debreceni Építőipari Vállalat főmérnöke is úgy tájékoztatott bennünket, hogy a vállalt határidőket — az épület július 31., a tornaterem augusztus 20., a kerítést, sportudvar december 20. — tartani fogják. A rekonstrukcióra 30 millió forintot fordít a város.

Magyar-svéd gazdasági megbeszélések

Szerdán a Magyar Kereskedelmi Kamarában magyar-svéd gazdasági kerekasztal-konferenciát tartottak. A megbeszélésen Lars-Olav Hjalmar, a magyar-svéd kereskedelemfejlesztő bizottság társelnökének vezetésével a hazánkban tartózkodó svéd üzletemberek magyar miniszteri, banki és vállalati szakemberekkel találkoztak.

A tanácskozáson, melyet Beck Tamás, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke vezetett, Bácsai Tamás, az MNB ügyvezető igazgatója tájékoztatta a svéd üzletembereket a magyar gazdaság jelenlegi helyzetéről és legfontosabb feladatairól. A továbbiakban Ake Myrlov, a Svéd Kereskedelmi Tanács igazgatója az aktuális svéd gazdasági helyzetről adott rövid tájékoztatót. A megbeszélésen elmondották, hogy a nagy svéd iparvállalatok képviselői kívánatosnak tartják a kereskedelmi, vállalati kapcsolatok továbbfejlesztését, elmélyítését.

A kooperációs együttműködés keretében lebonyolított forgalom eléri a teljes árcsere 25 százalékát. A tanácskozáson beszámoltak arról, hogy kedvezőek a lehetőségek az együttműködés fejlesztésére a vegyiparban, a járműgyártásban, a gyógyszeriparban, az élelmiszeripari gépek, csomagolóeszközök és híradástechnikai berendezések gyártása területén. Az együttműködés a harmadik piaci vállalkozások szervezésével is továbbfejleszthető, a magyar vállalatok komplex kórházak, iskolák, energetikai berendezések, mezőgazdasági rendszerek tervezésében és gyártásában lehetnének partnerei a svédeknek. (MTI)

Guy Spitaels látogatása hazánkban

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására január 23-24 között látogatást tett hazánkban Guy Spitaels, a Belga Frankofon Szocialista Párt elnöke. Guy Spitaelst fogadta Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára. Megbeszélést folytatott a belga vendéggel Ovári Miklós, a Központi Bizottság titkára és Gáspár Sándor, a SZOT főtitkára, a Politikai Bizottság tagjai, valamint Várkonyi Péter, a Központi Bizottság titkára. A szívesleg legkorábbi tárgyalásokon véleményeserrel folytatott a nemzetközi helyzetéről, mindenekelőtt az európai béke és biztonság időszerű kérdéseiről, valamint a magyar-belga kapcsolatokról, az MSZMP és a Belga Frankofon Szocialista Párt közötti együttműködés kizárásának lehetőségeiről.

Guy Spitaels megbeszélést folytatott Huzsár Istvánnal, az MSZMP KB tagjával, a KB Társadalomtudományi Intézetének főigazgatójával is.

Guy Spitaels szerdán elutazott Budapestről. Búcsúztatására a Ferihegyi reptérre megjelent Horn Gyula, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője. (MTI)

Korom Mihály Győr-Sopron megyében

Korom Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára kétnapos látogatást tett Győr-Sopron megyében. A vendéget kedden délután Győrről a megyei pártszékházban Hány Béla első titkár és Lombos Ferenc megyei tanácselnök fogadta és tájékoztatta a megye gazdasági, politikai, társadalmi életéről, az ipar és a mezőgazdaság múlt évi eredményeiről, idej terveiről.

Szerdán Korom Mihály felkereste a Graboplast Párműszövő és Műbörgyárát. Itt Tomaskovits Gyula vezérigazgató és Szemenyei János, a gyári pártbizottság titkára ismertette a 3200 főt foglalkoztató nagyvállalat tevékenységét. Az ország egyetlen műbörgyára tavaly 44 millió négyzetméter műbort állított elő, termékeiből 7,6 millió dollár, illetve 19 millió rubel értékben exportáltak, eves nyereségük elérte a 485 millió forintot. A gyár az idén is növelni kívánja exportját a tőkés és a szocialista piacon egyaránt. Rövidesen befejeződik az üzemben egy kapacitást növelő beruházás, amellyel megkészezhetik a műbör készítő termelését.

A Politikai Bizottság tagjának programja a megyei tanács székházában folytatódott, ahol meghallgatta Lombos Ferenc tanácselnök tájékoztatóját a megyében folyó tanács munkáról.

Korom Mihály kétnapos Győr-Sopron megyei látogatása szerdán délután a győri városházán fejeződött be. Itt aktívan találkozott a tanácsi dolgozókkal, tájékoztatót tartott számukra időszaki témákról, s választott kérdéseikre. (MTI)

Husszein Brüsszelben tárgyal

Brüsszel, 1983. január 26. (MTI) — Husszein jordániai király négynapos látogatásra szerdán Brüsszelbe érkezett Baudouin belga király meghívására. Kíséretében van Marwan Al-Kasszem külügyminiszter.

Husszein jelenleg a nyugati országok közel-keleti rendezési javaslatainak központi alakja. A „tízek” ugyanis támogatják — bár nem tartják teljesen kielégítőnek — Reagan amerikai elnök elképzelését, amely a palesztin kérdést a Jordániával kötendő államszövetséggel kívánja megoldani. Husszein igyekszik megnyerni a nyugati európai országokat a fezi csúcstalálkozón kialakított arab álláspontnak.

Választások Paraguayban

Egy „életfogytiglani” diktatúra

Választásokra készülőknek Latin-Amerika egyik leginkább elfelejtett államában, Paraguayban. A hetvenes éveibe lépő diktátor, Alfredo Stroessner, „hívei” unszolásának engedve, hetedszer is a választók áldását kéri. S nyilván meg is fogja kapni, ahogyan minden szavazáson 1954 óta, amikor katonai puccsal hatalomra került. Bár a Mbruvicha, a „főnök” (így nevezik a guariani indiánok), másképpen a „szőke” (eképpen titulálják német származására utalva a spanyolok) egészsége bizony már ingatag, senki nem vonja kétségbe, hogy „életfogytiglani” elnöke lesz Paraguaynak.

Stroessner, a diktátorok doyenje, az az utolsó „caudillo”, ma már az egyetlen „régí vágású” diktátor Latin-Amerikában, aki úgy irányítja hárommillió emberét, mint kiskereskedő az üzletét, a hatalom egyedüli letéteményeseként. Nevét viseli a főváros, Asunción repülőtere, utcák, hidak, városok, szerte Paraguayban. A harmadik évtizede érvényben lévő rendkívüli állapot, több-szöri alkotmánymódosítás, csalásokkal biztosított választások, úgyszólván ösztöngő üzleti előnyök és kiváltságok garantálják hatalmát.

A kormányzó Nemzeti Republikánus Pártnak, más néven a Colorado pártnak 900 ezer ember, gyakorlatilag az egész felnőtt lakosság a tagja. Sőt, még az ellenzék is a ha-

talom jelöli ki: „Öfelsége ellenzék”, a Liberális Párt automatikusan megkapja a képviselői helyek egyharmadát, többet soha. A valódi ellenzék jó része már régen áldozatul esett a terrornak, a kínzásoknak a diktatúra börtöneiben, koncentrációs táborokban. A katonaság, a rendőrség kiképzését volt náci tisztek irányítják. Paraguayban talált ugyanis menedéket számos náci háborús bűnös, köztük a hírhedt Mengele, s itt lelt otthonra jó néhány levitézlett latin-amerikai diktátor is, legutóbb például az időközben meggyilkolt nicaraguai Somoza. Több mint egymillió paraguayi emigrációban keresett menedéket. A szakszervezeti mozgalmat szétzilálták, a kommunista párt vezetőinek többsége „eltűnt”, vagy valamelyik börtönben szülföldik. Így Antonio Maidana, a KP első titkára, akit emigrációban, az argentin hatóságok segítségével fogtak el.

A megtűrt ellenzék csak lassan kezd felismerni az összefogásban rejlő lehetőségeket. Négy polgári párt részvételével 1979-ben alakult meg a Nemzeti Demokratikus Egyetértés elnevezésű tömörülés, amely a rendkívüli állapot feloldásáért, a demokratikus szabadságjogok biztosításáért, a politikai foglyok szabadon bocsátásáért, az emigránsok hazatérésének engedélyezéséért küzd. Ezek a követelések, ahogyan erre a KP nemegye-

Pérez de Cuellar Moszkvába látogat

New York, 1983. január 26. (Reuter) — Javier Pérez de Cuellar, az ENSZ főtitkára március végén Moszkvába látogat. Ezt a főtitkár jelentette be kedden az ENSZ székhelyén, sajtóértekezletén.

Pérez de Cuellar közölte, hogy a találkozót Jurij Andropov, az SZKP KB főtitkára javasolta. A világszervezet főtitkára közölte, hogy moszkvai megbeszéléseinek nincs előre meghatározott napirendje.

Véleménye szerint elsősorban a leszerelés, a közel-ke-

Várkonyi Péter Párizsba érkezett

Párizs, 1983. január 26. (MTI) — Várkonyi Péter, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának titkára szerdán délután — a Francia Kommunista Párt Központi Bizottságának meghívására — Párizsba érkezett. Az Orly repülőtérre dr. Bényi József párizsi magyar nagykövet és a Francia Kommunista Párt Központi Bizottságának képviselői fogadták.

Mubarak nyugati körútra indult

Kairó, 1983. január 26. (MTI) — Hoszni Mubarak egyiptomi államelnök szerdán tíznapos nyugati körútra indult, amelynek első állomása az Egyesült Államok, a második Kanada, innen pedig Angliába, s utóljára Franciaországba látogat el.

Első tárgyaló partnere Caspar Weinberg amerikai hadügyminiszter lesz, majd Reagan elnökkel, a későbbiekben pedig számos más kormánytisztviselővel találkozik. Sorr keritene arra is, hogy megbeszélést folytasson Mubarak elnök a Világbank képviselőivel, illetve New Yorkban Pérez de Cuellar ENSZ-főtitkárval.

Mubarak az amerikai-egyiptomi viszony kérdéscsoportjának keretében az országának nyújtott gazdasági és katonai támogatás fokozását fogja sürgetni. Tárgyal a közel-keleti helyzetről is.

Elnökké választása óta Mubarak másodikszor utazik Amerikába, legutóbb csaknem pontosan egy évvel ezelőtt járt Washingtonban.

Azóta több változás következett be. Tavaly áprilisban Egyiptom visszakapta Izraeltól a megszállt Sinaifélsziget jó részét, s nem igazolódtak be azok az argályok, hogy Egyiptom ezért felbátorodik, felhagy az úgynevezett békefolyamattal és visszatér az arab táborba.

Ezután azonban Izrael elmozdította Dél-Libanont, ami feszülttette Kairó és Tel Aviv kapcsolatát. Egyiptom azzal vádolta Izraelt, hogy megsértette Camp David egyetértését és szellemét. Lehültek Egyiptom és az Egyesült Államok kapcsolatai is. Egyiptom ugyanis szemere vetette amerikai partnerének, hogy támogatta Izrael lépéseit.

A legutóbbi Mubarak-látogatás óta bekövetkezett harmadik fontos fejlemény a tavaly szeptember elején elterjesztett úgynevezett Reagan-terv volt. Egyiptom támogatja azt a palesztin önmeghatározás érvényesítésének előkészítését, amely a palesztin autonómiát Jordániával szövetségben tervezi el.

Kodály — Franciaországban

Párizs, 1983. január 26. (MTI) — A magyar népi zene és Kodály életműve áll az idei toulouse-i népzenei filmfesztivál középpontjában, amely kedden kezdődött meg Dél-Franciaországban, a nagy városban. A toulouse-i fesztivál célja különböző népzenei kultúrák bemutatása s az idei rendezvények témája a magyar népi zene.

A fesztivál keretében Vikár László, a Magyar Tudományos Akadémia zenetudományi intézetének igazgatóhelyettese és Sárosi László, az intézet osztályvezetője tart előadásokat Kodály életművéről. Az érdeklődők számára rövid tanfolyamokat is rendeznek, amelyeken Kodály zenepedagógiai módszereit ismertetik. Levettük a Psalmus Hungaricus, a Budavári te deum és a Hány János előadásairól készített rövidfilmeket, s magyar népi zenekar és táncgyűjtés fellépéseire is sor kerül.

A fesztiválon bemutatják a Kodály életművét illusztráló kiállítás, amelyet tavaly a párizsiai látogatás, s több magyar filmet is vetítettek.

ÚJ-DELHI. India szerdán katonai díszszemlével és ünnepi felvonulással emlékezett meg arról, hogy 33 évvel ezelőtt kiáltották ki a köztársaságot és fogadták el az ország új alkotmányát.

A díszszemlén jelen volt Indira Gandhi miniszterelnök, valamint számos külföldi meghívott.

Üzenet, kulcsévben

Egy amerikai elnöki ciklus négy esztendő. Régi hagyomány, hogy január második felében az elnök úgynevezett kongresszus üzenetet intéz országához „az Unió helyzetéről”. Az államalapító honatyák szándéka szerint ez afféle kötelező időszaki szamadás arról, hogy hogy az államfő mit volt képes teljesíteni a választási kampány alatt tett ígéreteiből. Elméletben ma is ez az üzenet funkciója — de csak elméletben. Az üzenet már régen szerves része annak a szupermanipulációnak, amely nem akármilyen gátlalansággal magyarázza a tényeket, a mindenkori elnök mindenkori politikai érdekei szerint. Ezúttal ismét ennek tanúi vagyunk.

Egy olyan esztendőben azonban, amelyet — új szöveget vezet, a genfi tárgyalás finisé, a rakételepipítés döntés esztendeje — a megfigyelők joggal minősítenek világpolitikai kulcsévként, valóban rendkívül fontos: hogyan közelítette meg Reagan mostani beszédében hazája és a világ alapvető kérdéseit. Ami a belpolitikát illeti, az elnök legfőbb törekvése, hogy megpróbáljon felcsillantani némi fényt a recessziós alagút végén. A lényeg továbbra is a bérek és a szociális kiadások széles körű befagyasztása, s közben a tizenkétmillió munkanélkülség elegáns mellőzése. Az elnök büszkén jelentette ki, hogy a katonai kiadásokat öt esztendő alatt ötvenötmilliárd dollárral csökkentte. Első hallásra ez óriási összegnek tűnik. De annak a ténynek az ismeretében, hogy a fél évtizedes katonai rekordköltségvetés ezerhatszázmilliárd(!) dollár, jogos a megfigyelőknek az a véleménye, miszerint „ez bizony csak kozmetika”.

Hasonló előjelű az üzenetnek az a nyilván majd leg-többet idézendő része, amely szerint Washington „kész a pozitív változásra a szovjet-amerikai viszonyban”. Ez önmagában nagyszerű lenne, ha nem követné e mondatot számos „ha” a „nullamegoldás” köré kerekített különféle feltételek felsorolásával.

Mi derül ki összességében az üzenetből? Reagan az marad, aki volt: a konzervatív jobbszárny képviselője. De — és ez nagyon fontos lehet: 1983 elején az elnök már mind a bel-, mind a külpolitikában kénytelen a korábbinál rugalmasabban beszélni. Az pedig hamarosan kiderül, hogy rugalmasabban cselekszik-e?

Harmat Endre

Brit nyilatkozatok a fegyverkezésről, a leszerelésről

London, 1983. január 26. (MTI) — Pym brit külügyminiszter egy keddi éjszakai televíziós nyilatkozatában „köztes” megállapodást sürgetett az európai rakétafegyverzet csökkentéséről. A nyilatkozatot Londonban a „hajlékonyság” jeleként értelmezik.

Hasonló jellegű washingtoni sugalmazások közepette — és saját miniszterelnökét lényegében megerősítve — Pym mindössze annyi kikötést tett a szóban forgó megállapodással kapcsolatban, hogy annak „egyensúlyt” kell teremtenie és a másik fél által ellenőrizhetőnek kell lennie. Részleteket nem mondott.

Ugyancsak kedden, Robert Runcie canterburyi érsek, az anglikán egyház legmagasabb papi méltósága az Angol Királyi Külügyi Intézetben bírálta a Nyugat-magátartást a szovjet leszerelési javaslatokkal szemben. Kijelentette: „Megdöbbentő hallani a nyomban elutasító reagálásokat.”

Közben a konzervatív szélsőjobboldalon David Storey, a „Hétfői klub” elnevezésű csoport vezetője kifejtette: a kormánynak meg kell szabaddulnia „gátlásaitól”, és meg kell győznie a brit közvéleményt az (amerikai) nukleáris rakéták Európába telepítésének szükségességéről.

Parlamenti küldöttség a Koreai NDK-ból

Január 24-26 között Csö Szu Hon képviselő vezetésével Magyarországon tartózkodott a Koreai NDK interparlamentális csoportjának küldöttsége. A küldöttség megbeszélést folytatott Barcs Sándorral, az Interparlamentáris Unió magyar csoportjának elnökével és Darvasi Istvánnal, az IPU Végrehajtó Bizottságának tagjával a két csoport kapcsolatának fejlesztéséről és az unióban folytatott közös tevékenységről.

A küldöttséget fogadta Péter János, az országgyűlés elnöke és Hazi Vencel külügyminiszter-helyettes. (MTI)

Colombo Berlinben

Berlin, 1983. január 26. (MTI) — Emilio Colombo olasz külügyminiszter szerdán délután egy napos hivatalos látogatásra a Német Demokratikus Köztársaságba érkezett. Az olasz politikus Oskar Fischer külügyminiszter meghívására tesz eleget.

Várható, hogy a két külügyminiszter megbeszélésén érdemben lesz szó a kelet-

Letartóztatták a lyoni hóhért

La Paz, 1983. január 26. (AP, Reuter, AFP) — Kedden La Pazban letartóztatták Klaus Barbiet, álnévén Klaus Altman, a „lyoni hóhért” hírhedt náci háborús bűnöst.

Barbie a második világháború idején Lyon városának Gestapo-főnöke volt. Kiadatását Bolíviától a Német Szövetségi Köztársaság és Franciaország kérte. Barbie a második világháború után sok más náci háborús bűnöshöz hasonlóan Latin-Amerikába szökött, s 1957 óta bolíviai állampolgár. Most a bolíviai hatóságok egy általam bányatársasággal szemben elkövetett csalásért tartóztatták le.

Az utóbbi hónapokban — a demokratikus programot hirdető bolíviai kormány hatalomra kerülését követően — az ország hatóságai mind több figyelmet fordítottak a volt náci Bolíviában kifejtett politikai tevékenységére is. Barbieről kiderült ugyanis, hogy a korábbi katonai junta vezetőjének, Luis Garcia Meza tábornoknak volt az egyik politikai tanácsadója. Tagja volt egy szélsőséges újfasiszta csoportnak is, amelynek egyik tagját, a három évvel ezelőtt a bolíviai pályaudvaron elkövetett mélyrelyetben való részvételért már ki is adták az olasz hatóságoknak.

Üzbegisztán és csücsai elválasztás. A hegy hótakarója zú folyók erednek, völgyekbe és zöldségek a kertek, a polás ősi Szamarkand után újjáépült főváros kent.

A farró sivatag épék között 449 ezer kilométeren elterülő dinamikus fejlődő ország. A második helyen áll az ázsiai köztársaságok 16 millió 400 ezer fővel, de élnek itt a tórok, tádzsikok és is. Területéhez tartozik a Kalpak Autonóm terület.

Üzbegisztán és részét a Kizil-Kur foglalta el, amely tengerét napjainkban mindinkább a Legnagyobb folyók Darja, a Szár-Darja is. Idegenforgalomból leglátogatottabb a keleti építési léteiről híres Szamarkand és Buhara.

A Szovjetunió „nyának”, a gyapot harmadát Üzbegisztán termeli. Messzebb az üzbég kar. Fejlett az ipar, a mezőgazdasági gépi technika bevezetése a világ számos országát. A köztársaságban gazdálkodás a mezőgazdasági termelés az üzbég mintegy 100 millió hektár területen.

Üzbegisztánban tudomány: a fő előrelépésétől a tervezésig számos probléma megoldásnak. Az üzbég géptermelési teljesítménye a Szovjetunióban, az USA-ban, Japánban földrendezésvesztésben is hasznosították.

Az utóbbi időben fellendült a házközműipar, a szőnyegipar, a kerámia- és élelmiszeripar. A köztársaság nemcsak a mezőgazdaságban, hanem a kultúrában is fejlődött. A fővárosnak, Tashkentnek, közvetlen repülőterével Moszkvával, a Szovjetunió több és szibériai nagyvárosával, Üzbegisztánban 150 rendszeres légitársaság van.

Aratás a Gyapotföldön

A gyapot birodalma

ÜZBÉG SZOCIALISTA SZOVJET KÖZTÁRSASÁG

Üzbegisztán és Tien-San csúcsi elvadászhatatlanok. A hegy hótakarójáról bő víz folyók erednek, lefutnak a völgyekbe és zöldbe öltöztetik a kerteket, a türkiz kupolás ősi Szamarkandot és az 1966-os pusztító földrengés után újjáépült fővárost, Taszkentet.

A farró sivatag és a sztyeppek között 449 ezer négyzetkilométeren elterülő gazdag, dinamikus fejlődő Üzbegisztán lélekszámát tekintve második helyen áll a közép-ázsiai köztársaságok sorában. 16 millió 400 ezer lakosának több mint 62 százaléka üzbég, de élnek itt oroszok, tatárok, tádzsikok és kazahok is. Területéhez tartozik a Kara-Kalpak Autonóm Köztársaság.

Üzbegisztán északnyugati részét a Kizil-Kum sivatag foglalja el, amelynek homoktengerét napjainkban az ember mindinkább megszelídíti. Legnagyobb folyói az Amu-Darja, a Szar-Darja és Zeravsan. Idegenforgalmi szempontból leglátogatottabb városai a keleti építészeti emlékeiről híres Szamarkand és Buhara.

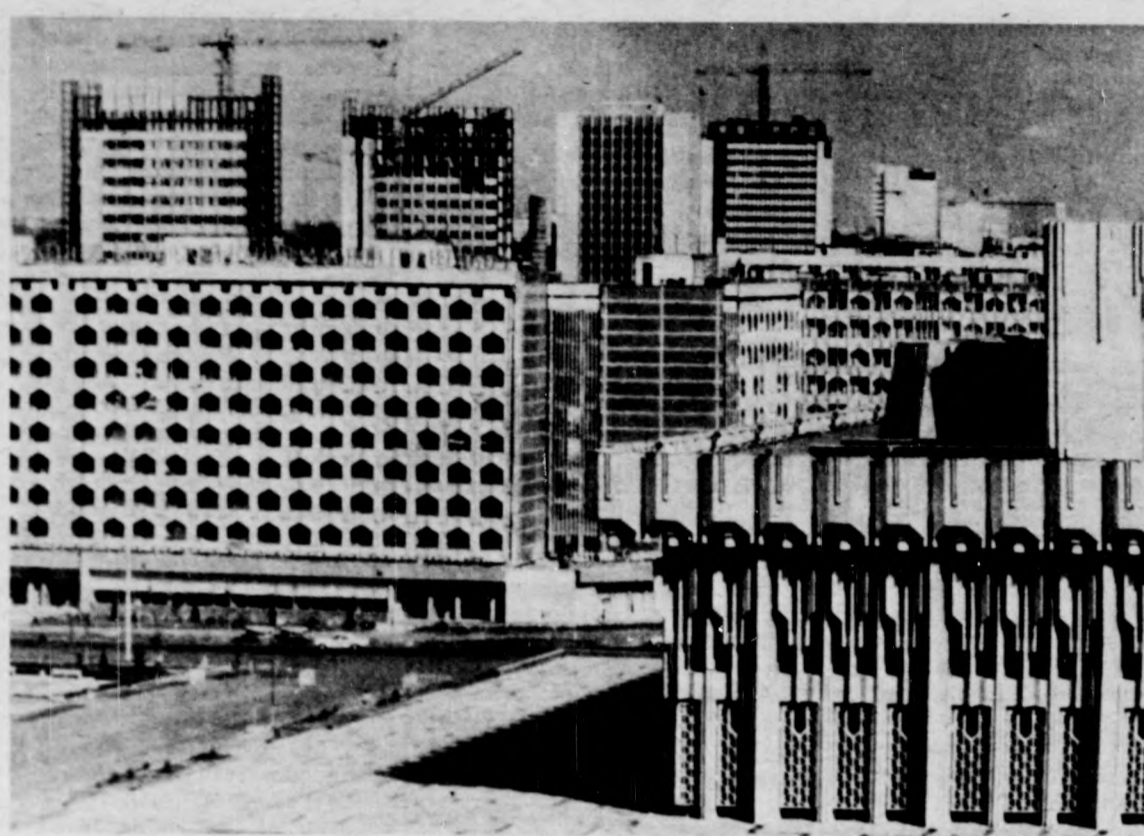
A Szovjetunió „fehér aranyának”, a gyapotnak a kétharmadát Üzbegisztánban termelik. Messze földön híres az üzbég karakul juh. Fejlett az ipar, repülőgépeit, mezőgazdasági gépeit és rádióelektronikai berendezéseit a világ számos országába szállítják. A köztársaság hatalmas energetikai raktár: gáztermelése az utóbbi 20 évben több mint 80-szorosára nőtt, és elérte az évi 40 milliárd köbmétert.

Hatvan év nem nagy idő, s mégis, hogy átalakult Buhara! Természetesen a turistáknak először a világhírű műemlékeket mutatják meg. A sok száz éves műrekek már rég romba dőltek volna, ha a szovjet mesterek és restaurátorok nem lehelnek új életet ezekbe a medreszékbe, mecsetekbe és minaretekbe.

A buharaiak azonban nem kisebb büszkeséggel mutogatják meg a szovjet években épült nagy teljesítményű közveti hőerőművet, az óriási pamutfeldolgozó kombinátot és a többi újat. A mai Buharát joggal nevezik az arany, a gáz, a vegyészeti, az energetika és az olaj vidékének. Lakóinak büszkesége azonban a gyapot volt és lesz.

Megváltozott a buharai táj. Ahol régen csak a tevének jó szúrós bogácsa élt meg, ma kertgazdaságok virágnak, gyapotültetvények fehérlenek. A ciszternák mentén zöldbe borultak a falvak.

A mai Buhara már nem ismeri az analfabetizmust. A városban két főiskola, 14

Az üzbég főváros — 1966-os nagy földrengés után épült — új lakonegyede

Megifjodik az ősi Buhara

A Kelet ősi városai közül az egyik a több mint 25 százados Buhara. Épülést és pusztulást egyaránt hozott ez a két és fél ezer év. Idegen és saját urak igáját, míg végül 1917 elhozta a béka, szabad életet: a Kalján minaret mellett téren hirdették ki a szovjethatalmat.

A szovjethatalom már az első pillanatban hadat üzent az irádatlanlanságnak: Buharában egymás után nyitották meg kapukat az általános iskolák, a szakmunkásképzők, a tanítói gyorstanfolyamok. Könyvtárak és klubok, színházak és múzeumok nyíltak, kórházak és orvosi rendelők épültek, megszületett az anyanyelvi sajtó.

szakközépiskola, sok száz tízosztályos iskola és szakmunkásképző intézet működik. A Buharai terület minden harmadik lakosa tanuló. A másik világának új Buharája ma gazdag és sokoldalú kulturális élettel büszkélkedhet. A Szadreddina Ajni, Üzbegisztán legrégebbi drámai zenés színházának művészei mindig táblás ház előtt lépnek fel, sok az érdeklődő az országos filharmonia koncertjein, a művelődési házakban, klubokban, mozikban. Nagy a könyvtárak forgalma is.

Abduvahid Karimov APN—KS

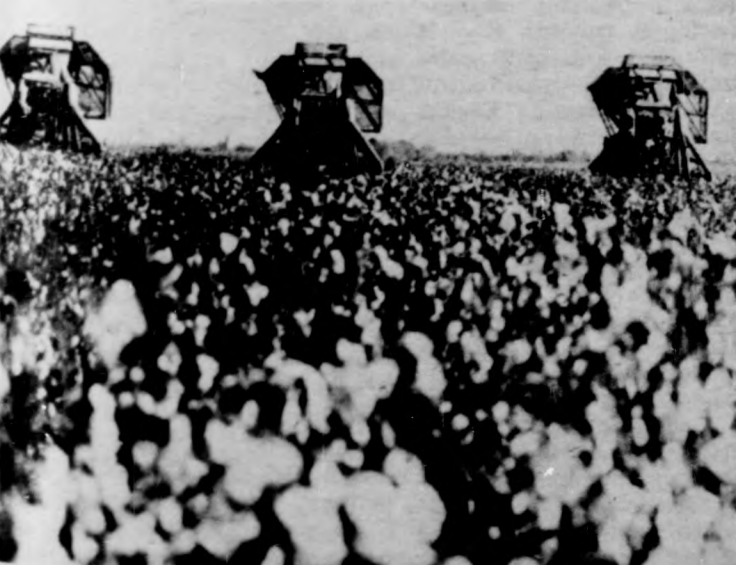

Üzbegisztánban fejlett a tudomány: a földrengések előrejelzésétől a vízturbinák tervezéséig számos bonyolult probléma megoldásán dolgoznak. Az üzbég geofizikusok találmányait nemcsak a Szovjetunióban, hanem az USA-ban, Japánban és más, földrengésveszélyes övezetekben is hasznosítják.

Az utóbbi időben ismét fellendült a hagyományos kézműipar, a szőnyegszövő, a kerámia- és ékszerkészítés. A köztársaság nem véletlenül volt és marad a turisták Mekkája, akiket az építészeti emlékek mellett az üzbégek vendégszerete is vonz.

A fővárosnak, Taszkentnek közvetlen repülő-összeköttetése van Moszkvával, valamint a Szovjetunió több európai és szibériai nagyvárosával. Üzbegisztánban több mint 150 rendszeres légijárat közlekedik.

APN—KS

Aratás a gyapotföldön

Hiánycikkeink és igényeink

Nines szerencsém a lakásomhoz legközelebbi élelmiszerbolttal: délutánonként, mire hazaérek, gyakran nem kapok tejet, tejfölt, sőt olykor kenyert sem. Gondolom, mások is tapasztaltak ilyesmit, mégsem jut eszébe senkinek sem, hogy a tejet vagy a kenyeret hiánycikkek nevezze. A hiánycikkek között tartjuk viszont számon sok egyéb mellett például a Legót, amelyhez legfeljebb karácsony előtt lehet némelyik jobban ellátott áruházban hozzájutni.

A két vélet, az itthon bőven előállítható tej, kenyér és a tőkés importból származó márkás játék között van azonban az áruknak egy meglehetősen széles skálája, amelyet hosszabb-rövidebb ideig nem lehet kapni. Az ezen a skálán elhelyezkedő termékek hiányát már bajos olyan egyértelműen indokoltnak vagy indokolatlannak ítélni, mint a Legót, illetve a kenyerét. Az ítéletalkotáshoz tudni kellene, mi milyen okból hiányzik.

Egy jól szervezett, olajozott gazdaságban az a természetes, hogy a termelők a fogyasztók igényei elé mennek: előre kutatják, mi lesz, mi lenne kelendő a piacon, és ami jól eladhatónak ígérkezik, azt villámsebességgel elkezdi gyártani. Az új terméket ajánlják a kereskedelemlennek, amely — ha szintén fantáziát lát a forgalmazásban — biztosan megvásárolja. Így a fogyasztó számára a hiány szinte ismeretlen; a vásárló inkább a bőség, az áru- és az árvaszték zavarával küzd, és a tetszetős, reklámozott, ám számára esetleg felesleges drága termék megvásárlásától igyekszik megóvni magát.

Ez az állapot régóta arra készteti a kereskedelmet, hogy maga keresse, szedegesse össze a termelőktől a fogyasztóknak szükséges árukat. Az intenzívebb keresés módja, a „Vevők vagyunk” kiállítások szervezése: a kereskedelmi vállalatok összegyűjtik a legnyomtasztottabb hiányzó, főként apróbb árukat, és koncentráltan — kiállítás keretében — tárják a termelők elé keresletüket. Ez a módszer meglepően eredményesnek bizonyult: a kiállítások látogatói mind gyakrabban vállalkoztak a keresett termékek előállítására.

Bár a kereskedelem termelészervező tevékenysége egyre nagyobb méreteket ölt, és mind több terméket töröl le a hiánycikkek listájáról, a folyamatnak mégsem látni a végét, hiszen a fogyasztó igényei változnak, megújulnak: mindig más és újabb cikkek előállításához kell a termelőnek és a forgalmazóknak összefogniuk.

Mindennek tükrében lehet reálisabban megítélni, hogy az egyes termékek indokoltan vagy indokolatlanul hiányoznak az üzletekből. És hogy az indokolatlan hiányokra is bőven akad példa — hogy miközben a belkereskedelmi vállalatok törik magukat a több, a jobb, a változatosabb áruért, aközben másutt mesterséges hiányt teremtenek —, arra hadd mondjak el egy esetet telefonbeszélgetést. Az év végén jártam egy szerelvényeket értékesítő áruházban. Üres polcokat találtam, ezért bekopogtam az áruház vezetőjéhez kis irodájába érdeklődni, mikor jön 1966-os jelzőszámú lengőcsap. Mielőtt kérdésemet feltehettem volna, csengett a telefon, a boltvezető felvette és a következőket mondta:

— Ne küldj nekem, édes öregem, semmit, én már teljesítettem az éves tervemet. Nem, köszönöm, nem kérem. Azt sem. Nem érted? Semmit se küldj!

Nemcsak a tej és a kenyér „óvatos” rendelése okoz olykor indokolatlan áruhiányt, amint indokoltan tetsző hiány is megszüntethető némi leleménnyel, szervezéssel, piacismerettel. Gál Zsuzsa

JEGYZET

A képűtség ürügyén

Naponta háromszor élvezhetjük a technika újabb vívmányait, ha alkalmas időben ülnék a televízió elé. Valamikor dél körül, majd délután, végül a késő esti órákban jelentkezik a képűtség, közölte a legfrissebb hírek, közlekedési információkat, a másnapra várható időjárás-jelentést. Az iparilag fejlettségi országokban régóta működnek már a hírszolgáltatásnak ezek az újszerű, a hagyományos újság és a televízió előnyeit összeházasító, különféle nevekkel illetett — leggyakrabban teletextnek mondott — formái.

Mielőtt azonban a felületesség hibájába esnénk, s párhuzamot vonnánk az ott és az itt működő hírszolgáltatás között, az igazság kedvéért meg kell mondanunk: a kettő nem egészen ugyanaz. Mert nezzük csak, mit „tud” az igazi képűtség. Első (s talán legfontosabb) tulajdonsága, hogy a megjelölt csatornán a nap bármelyik szakában előírható központi rejtékből, aktualitásában felülmúlva ezzel az összes eddigi telekommunikációs eszközt. A másik, nem kevésbé fontos sajátossága, hogy a kíváncsi előfizető kedvére válogathat az információk közül. Ha őt a gazdasági hírek érdeklik, akkor nem kell az időjárás-jelentést olvasnia, ha a legfrissebb sporteredmények izgatják, nem kell az Útinform jelentését böngésznie. A „lapozás” egy zsebszámológéphez hasonló szerkezettel egyszerűen, gyorsan elvégezhető.

A magyar változat erre bizony nem képes, s így — igazi funkciók híján — megmarad technikai érdekességnek, kedvcsinálóknak

való törekvésnek. De mielőtt teljesen megnyugtatónánk magunkat, tegyük fel egy újabb, igazán alapvető kérdést: mivel kell nekünk lépést tartani?

Történelmi közhely: kedvező körülmények között a fejlődés meggyorsítható, de korszakok, fejlődési szakaszok csak a legkritikusabb esetben ugorhatók át. Marmost a kérdés úgy vetődik fel: gazdasági és társadalmi körülményeink érettek-e már a képűságra, követik-e annak létét? Mert — visszatérve a nyugati példákhoz — mire használják, mondjuk Nyugat-Németországban a képűságot? Üzletemberek tájékozódnak a pillanatnyi tőzsdéi árfolyamokról, háziasszonyok a nagy áruházak napi kínálatáról, maguknak programot keresnek az esti színházműsorral — a hasonló példák hosszan sorolhatók. Látjuk, mind olyan információ, amely percről percre változhat, az azonnaliság többé-kevésbé minden esetben fontos tényező.

De lehet-e jelentősége a magyar gazdasági vezető számára — ha nem is tözsdéi, de egyéb — üzleti információknak, amikor leggyakrabban a vállalati híradás szervezetsége is rengeteg kívánnivalót hagy maga után? A kereskedelem messze áll a képűsággal segíthető minta utáni, postal értékesítés bevezetésétől; a színházműsor pedig legfeljebb arra jó, hogy a fővárosban élő ember azonnal megtudja, hogy melyek azok a napi előadások, amelyekre már minden jegyet eladtak hetekkel ezelőtt.

Úgy tetszik tehát, hogy nem a képűség az a dolog, amely nélkül már-már el-

viselhetetlen az életünk. De szakadjunk el most már a példától, lezárva azzal a képűség ügyét, hogy egyelőre nem több az, mint a televíziós műsorszórás újszerű lehetőségeinek próbálgatása. Am „képűség-szerű” jelenség több is akad napjainkban, olyan esetek tehát, amikor szükségünk erőforrásainkat nem kellő körültekintéssel használjuk. Sokszor hangoztatott igazság: arra belátható időn belül nem lesz pénzünk, hogy a szükségesnek ítélt valamennyi területen igyekezzünk lépést tartani a világ élvonalával (érte ez úgy, hogy az adott lemaradásunkat nem engedjük növekedni).

Attól ugyanis, hogy átugrunk egy-egy szintet, csak látszólag kerülünk magasabbra, s a szilárd alapok nélkül hamar visszapattyanunk a földre. Ha egy vállalat dicséretes buzaamommal (de nem kellő körültekintéssel) beszerzi a világban létező legjobb automata gépsort, hamarosan (szinte törvényszerűen) többet baillódik a csodagép kiszolgálásának megfelelő háttér híján nehézségszerű szervezésével, mint amennyit a tervezett, jobbnál jobb üzletekről folyó tárgyalásokkal. S egy végső példa: attól, hogy maholnap nem számít igazi autós, akinek kocsi-jában nincs CB-rádió, még nem léptünk előrébb a telefonellátottság európai listájának legalsó régiójából. A CB-neg ugyan a mi körülményeink között is lehet szerepe (orvosok, mentők, taxikok stb.), de mindez nem feledtetheti a telefonhiány okozta áldatlan állapotokat, az olykor (s mind gyakrabban) gazdasági érdekeket veszélyeztető, körülményes kommunikációt. Mert tudnunk kell: ahol a CB-t kitalálták, ott a telefonhiányt gazdálja már régen nem hivalkozik vonalhiánvra, szűkössé fejlesztési lehetőségekre.

Görömbölyi László

POLGÁRI VÉDELEM

A pártpolitikai és propagandamunka jelentőségéről a komplex gyakorlatok előkészítésében

A komplex gyakorlatok tervezőmunkájának fontos része a pártpolitikai és propagandamunka is.

A pártpolitikai propagandamunka tervezésénél a polgári védelmi felkészítés során levő feladatokból, a megye, város, járás, üzem helyzetéből, és a gyakorlat célkitűzéseiből kell kiindulni. A pártpolitikai és propagandamunkának szoros összhangban kell lennie a szakmai feladatokkal, és azok végrehajtását kell támogatnia.

E munka alapvető célkitűzése, hogy a részt vevő állomány és a lakosság körében tudatosítsa a nemzetközi helyzetből eredő honvédelmi feladatokat; a polgári védelmi feladatok fontosságát; növelje a polgári védelmi feladatok végrehajtására kötelezett szervek, személyek tekintélyét; tömegbázist teremtsen a polgári védelem további munkájához; erősítse a tömegek politikai, morális, pszichikai felkészítésének színvonalát; előzze meg a rémhíreket, híreszteléseket.

A harcászati gyakorlatok politikai és propagandaelőkészítésének megvalósításához szükséges, hogy számba

vegyük az egymásra épülő feladatokat, meghatározzuk a módszereket, a legalkalmasabb eszközöket és formákat.

Az 1983. évi komplex gyakorlatok sikerét csakis a következetes és sokoldalú, szocialista jellegű honvédelmi nevelés, felkészítés, az állhatatosság, következetesség, fokozatosság, szemléletesség, az elmélet és gyakorlat egysége, az egyszerűség, a közérthetőség elveinek szigorú betartása eredményezheti.

A feladatokat gondosan egyeztetniük kell a megyei lehetőségekkel, hogy ki tudjuk választani a politikai és propagandaelőkészítés legmegfelelőbb mechanizmusát, technikai lebonyolítását, módszereit és eszközeit.

Törzseink egyedül nem képesek az előkészítés eredményeit biztosítani. A polgári védelmi felkészítés amúgy sem önállóan jelentkezik a társadalom életében, és nem is csak direkt módon, hanem összefügg a társadalom valamennyi nevelő hatásával, és szerves része a honvédelmi nevelésnek. Mint ilyen, a polgári védelem társadalmi jellegű munkálkodást kíván.

átfogó tömegszervezetek. A szakszervezetek akkor tesznek legelőbbet a polgári védelmi harcászati gyakorlatok sikere érdekében, ha a dolgozókat állampolgári kötelességeik teljesítésére, politikai aktivitásra nevelik. Arra, hogy a szocializmus építése nem lehetséges annak védelmezése nélkül. A szakszervezetek egyik feladata tudatosítani, hogy az építőmunka függvényében erősödjön honvédelmünk, nemzeti függetlenségünk, s hogy a mi társadalmunkban valamennyi társadalmilag hasznos tevékenység egyben honvédelem is.

A **Hazafias Népfront** feladata az állampolgárok tájékoztatása, a lakóterületen egyéni, csoportos beszélgetések előkészítése. Ezen beszélgetések alkalmával kell választ adni a lakosság körében a közvéleményt érintő kérdésekre. Helyes felvilágosító munkával el kell érni, hogy a közvélemény egyértelműen fogadja el: a polgári védelmi gyakorlat békemozgalmi munkánk szerves része, és a béke védelme nemcsak állásfoglalást, nemcsak honvédelmünk korszerűsítését, hanem a lakosság felkészítését is jelenti.

Széles tömegek mozgósítása

A **Vöröskereszt** feladatait kaphatja a vöröskereszt alakulatok gyakorlataira való felkészítését, a tömeges sértültek imitálásához szükséges állomány, OSH kiszolgáló állomány felkészítését, a nők körében végzendő felvilágosító és politikai munkát, a harcászati gyakorlat célkitűzéseinek megfelelően tömeges veradás megszervezését.

A **Tudományos Ismeretterjesztő Társulat** a lakosság legszélesebb tömegei között, elsősorban az üzemekben és termelőszövetkezetekben dolgozók körében segítheti megérteni a harcászati gyakorlatok célját, feladatát. A TIT szakosztályai szolgálják a világnézetű nevelést, fontos szerepet töltenek be a szocialista tudatformálás folyamatában. Ebből szükségesszerűen következnek, hogy igen jelentős az a hazafias és honvédelmi nevelőmunka, amelyet a TIT szakosztályai a különböző előadások során kifejtene. Szinte nincs olyan szakosztály, amelynek „profiljába” ne illeszkedne bele a polgári védelem pártpolitikai és propagandamunka

célkitűzéseinek az állampolgárok körében való tudatosítása.

Az **MHSZ** az előkészítő időszakban támogathatja a lakosság felkészítését, s rendelkezésre álló eszközeivel propaganda-felvilágosító munkával segítheti azt.

A **tömegkommunikációs eszközöknek** a tömegek gondolkodásának formálásában nagy szerepe van, ezért ezek szerepe sem lebecsülhető a polgári védelem hagyományainak, szerepének, fontosságának propagálásában.

A felsoroltakban a pártpolitikai-propaganda tevékenység néhány módszerét mutattuk be. Ezeket kívül természetesen számos olyan terület van, amelyet helyileg kell meghatározni és megtervezni. A propagandatevékenységnek a harcászati gyakorlat tervezésével egy időben kell megindulnia, mert csak így biztosíthatja a széles tömegek mozgósítását, a szakmai feladatok alapos, sokoldalú megvalósítását.

Fazekas Károly,
a Hajdú-Bihar megyei
PV politikai helyettese

Terv négy időszakra

A harcászati gyakorlatok politikai és propagandamunkájának eredményét csak a pártbizottságok irányításával, a tanácsok, társadalmi és tömegszervezetek koordinált tevékenységével lehet eredményesen biztosítani. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a politikai és propagandamunka megvalósításában szerepe van a pártbizottságok által irányított sajtó- és propagandabizottságoknak. Ezen bizottságok feladata a végleges felkészítési terv elkészítése, különböző üléseken való elfogadtatása és kivitelezése.

Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a polgári védelmi komplex gyakorlatok pártpolitikai propagandamunkájának tervét négy időszakra kell elkészíteni: előkészítő időszakra, a közvetlen előkészítési időszakra, a gyakorlat ideje alatti szakaszra és a gyakorlat utáni szakaszra.

Feladat: a tapasztalatok értékelése

A polgári védelmi harcászati gyakorlat ideje alatti feladat a szakmai tennivalók pontos végrehajtásának segítése. Ebbe a munkába be kell kapcsolni a tömegkommunikáció valamennyi eszközt.

A gyakorlat utáni kiértékelő szakasz legfontosabb feladata a gyakorlatlalt kapcsolatos valamennyi tapasztalat mélyreható, elemző értékelése.

A pártpolitikai, propagandamunka feladatainak megoldására széles körű lehetőségek vannak. Például megyei szintű tanácskozás a párt-, állami, tömeg- és ifjúsági szervezetek vezetőinek részvételével; különböző kiállítások szervezése; rőplap, emlékeztető megjelentetése; tömeg- és társadalmi szervezetek rendezvényei. A pártpolitikai és propagandamunka sikeres megvalósításában kiemelkedő szerepe van a pártalapszervezeteknek, KISZ-nek, szakszervezeteknek, Hazafias Népfrontnak, Vöröskeresztnek,

nótanácsnak, a TIT-nek és MHSZ-nek.

A **pártalapszervezetek** nagy segítséget adhatnak azaz, ha taggyűléseiken ismeretlik a gyakorlat célkitűzéseit, feladatait, jelentőségét, a legfontosabb szakmai feladatokat, saját területük tömegfelkészítési tennivalóit. Így a párttagság propagandájának tudja a politikai célkitűzéseket, mozgatóerejévé válhat az előkészítésnek és végrehajtásnak. A tapasztalatok azt igazolják, hogy a párttagság személyes agitációja és példamutatása jó hatással van.

A **KISZ-alapszervezetek** segíthetik a harcászati gyakorlatokat a propagandatermékek terjesztésével, plakátok kiragasztásával, imitatóri teendők ellátásával, rendfentartói, hírvívó és összekötői feladatok megoldásával, szükségintézmények, mentesítőállomások készítésével.

A **szakszervezetek** a munkásszervezetek tagjainak tízezreit

Vízügyben

A Debreceni Vízmű és Gyógyfürdő Vállalat, mint elnevezéséből is kitűnik, Debrecen ivóvízellátásáról, csatornahálózatának zökkenőmentes üzemeltetéséről gondoskodik, ugyanakkor a strand- és gyógyfürdők is e vállalat kezelésében vannak. Nem kis felelősség az övéké. Elvégre az ország harmadik legnagyobb városa napi 100 ezer köbméter vizet igényel, a fürdőket pedig nem kevesebb, mint egymillió látogató keresi fel évente. A strand ugyan csak a nyári szezonban tart nyitva, a termálvizes fürdőt azonban folyamatosan kereshetik fel a gyógyulni vágyók, hogy reumatikus fájdalmaikat hidrokémiás fizioterápiás kezelés igénybevételével enyhítsék.

Míg a város vízellátásának szükségleteit kétharmad részben kb. 150–200 méternyi mélységben levő rétegvíziből, valamint a Keleti-főcsatorna felszíni vizéből fedezik, addig a nagyerdői strand- és termálfürdő, az 1929-ben a város határában felfedezett vízforrás táplálja.

A víz, amit fogyasztásra, illetve tisztálkodásra veszünk igénybe, elengedhetetlen feltétele az életnek, békének, rendkívüli körülmények közepette és egy esetleges háborúban egyaránt. Ez a tény határozza meg a vállalat polgári védelmi feladatait is.

— Tevékenységünk kétirányú — mondta dr. Tamás János, a vállalat igazgatója, pv. parancsnoka. — Minden körülmények között biztosítani kell a lakosság fertőtlenített ivóvízellátását, ugyanakkor fürdőinknek, strandjainknak alaposan ki kell venni részüket a mentesítés munkálataiból is. Polgári védelmi erőnket e feladatok alapján szerveztük meg. Önévelmi szervezetünkön kívül önálló vízvezeték- és csatornaveték-helyreállító alegységeink állnak bevetésre készen, személyi mentesítő állományunkat pedig több helyszíni rbv-ellenőrző állomásra, egészségügyi ki. Az eredményes kiképzés egyik legfontosabb előfeltétele, hogy az egyes parancsnokok bármikor, bármilyen helyzetben feladatuk magaslátán álljanak. Ezt a célt szolgálja a hajdúszoboszlói bázison tartott rendszeres továbbképzés, amelynek tanulságait azután otthon alaposan elemazzük. A végrehajtandó feladatoknak természetesen kijelöljük saját „gazdát”, akiknek később, a rendszeres beszámoltatás és ellenőrzés során kell számot adniuk a végzett munkáról, a kapott parancsok és intézkedések végrehajtásáról.

fogadott és megbizonyosodott tény, hogy a polgári védelmi oktatás során a gyakorlati képzésre kell a fő hangsúlyt helyezni. Vajon mit jelent mindezt a Debreceni Vízmű és Gyógyfürdő Vállalat esetében? Vajon miként építették be a népgazdasági haszonnal járó feladatokat a polgári védelmi kiképzésbe?

Míg korábban az elméleti oktatás mellett a gyakorlati kiképzést úgynevezett „előre beépített imitációk” segítették elő, addig a mostani oktatások, gyakorlatok gazdasági hasznót is hajtó foglalkozások. Az erőpróba során a város két utcájába telepítettek vízvezeték-vezeték — melyet részben védőfelszerelésben hajtottak végre — népgazdasági és kiképzésbeni hasznát kívül azzal az eredménnyel is járt, hogy az érintett lakosság közvetlenül is szemtanúja lehetett a polgári védelmi erők tevékenységének, melyeknek jóvoltából mintegy két esztendővel hamarabb juthattak vezetékes ivóvízhez.

— A siker egyik velejárója, hogy ösztönözleg hat — fűzte az elmondottakhoz a vállalat igazgatója. — A tavalyi gyakorlat eredményeit felbuzdulva idén újabb, népgazdasági haszonnal járó feladatot hajtottunk majd végre, bonyolult körülmények közepette, megnehezített terepszakaszon, összefegyverni védőruhában. A különböző erőpróba alkalmával nemcsak a személyi feltételek adottak. Vállalatunk technikai eszközei, járművei is kettős rendeltetésűek: víz- és földmunkágepeink, a műhelycsuk, valamint a szivattyúk kiválóan alkalmasak polgári védelmi feladatok megoldására is. Laboratóriumainkól külön szeretnék szólni: felszereléseink egyaránt alkalmasak a legbonyolultabb kémiai, radioaktív, hidrobiológiai és bakteriológiai vizsgálatok elvégzésére. Talán felesleges hangsúlyoznom a laboratóriumok jelentőségét rendkívüli körülmények közepette. A helyzet azonban az, hogy békeidőben, az üzemeltetés mindennapijain során sem nélkülözhetjük tevékenységüket. Állandó figyelemmel kell kísérni a víz tisztaságát, az úgynevezett „összcoliszám” mutatóit, s többek között még arra is oda kell figyelniük, hogy tartalmaz-e szénnyelgőanyagot az ivóvíz. Amennyiben a laboratórium vizsgálatok pozitív eredményt mutatnak, kétsésem nélkül kell megtennünk a szükséges intézkedéseket.

A KÖZMŰ

A szűks

TÉGLÁSI T

Egy napunk 14 átlagosan 1200 per alvás, közlekedés, letve öltözködés, nagyjából az, a időnek hívunk. tünk egyik mértékének ez egyre gyakoribb sok tárgya, ami idő növekedése mértékében jelenség, hanem valóság nálunk a vidült munkahét napra nőtt immár.

Hogyan, miképp vele falun? Tégl családhoz kopos választért.

— Mivel töltöd? — kérdez Tivadar, a Hajdú-művek boltjának. — A faluban mindig a lehetőség, felelőnek csak az iparművek viszont a gyűl mások nem közönsébelieknek AFÉSZ szokott, alapon, különböző nyelveket, magyar táncdalokat szövegek, Cegléd

tek Téglásra. F. kívülállóként mos hogy az itteni emé bezárkózóak, maguk érdekébe valamit. A nyit ismeretes ezen Ezért nincs is, am tartaná őket. Ha ra elég a könyv, ez, de szabad ott a gépkocsi; a Sóstó vagy Lillaf főváros vagy a Ve uticél.

A Hunyadi utc dezett portáját S és felesége lakja, voltak, mindketten 76. évüket. és 1927-ben köt gukkal egyaránt. Alapvető viszony hoz: lassacskán nem a napok szá a háztájiban, a p végeznivalókat né Jösi bácsi do volt valamikor. tályt végzett csup és inkább a hoké: édesapja 9 Földjei szabadi ról beszélve e csóválja a fejét: — Nem becsülöd a baj! Mi maj kadunk életünk hát az más világ, még akkor is el munkák után a öröm, a mulatás kor ünneplőbe szegény paraszt Most meg? A sz baton többet dolg a munkahelyen. ból vagy pé Azt én nem tudh

Juhász Péter, u Hunyadi utcában, te meg idejének r vagy csökkenésén szombat bevezet vitelén mit sem munkanapokon gozni Debrecenbe hoz, a szabadnap száz négyzötöl s le.

— Ugyanez a h is, hogy nyugdíj A bejárás elma szűk, a kert meg látunk egy kis ny szűk pénz, err a szabad idő is. feljebb — a telev esténként mindig csolván.

A Bocskai utca zába kirándulni n házigazda, az élm élevezítő Garai C ségével:

— A gyár szal vel megünn idő rándulni, persze gyarországra, me di utazás renget Legutóbb? Hát mostanában volt.

Idegméreg-raktár a szabad ég alatt

Százezer évig kellene távol tartani a civilizációtól és a természetől az atomhulladékok, hogy azt mondhatjuk: most már valóban ártalmatlan.

Francia tudósok — hosszas kísérletezés eredményeként — kiszámították, hogy még az annyit dicsért „üvegbe olvasztási” eljárás alapján raktározott sugárveszélyes maradványok is sokkal hamarabb hozhatók bajt környezetünkre, mint ahogyan azt eddig gondolták.

A hulladék radioaktivitása ugyanis az évek során az üveget is kikezdi, a savas környezet pedig folytatja az alattomos munkát. Az egykori sóbányák tárnái és az óceánok mély árkaik ezért nem tekinthetők biztonságosnak.

Nyugati szakértők — talán éppen ezért — mostanában egyre többször emlegetik a hatodik földrészt, az Antarktiszat a végső megoldás kulcsaként. E zord sarki világ a legelsőbb földrész, nem földregész-veszélyes, és lakatlan is, érvelnek az atom- és a vegyipar képviselői. Nemzetközi megállapodás a kényes kérdésben viszont mindeddig még nem jött létre. Így mindenki saját országában kénytelen keresni a szuper-veszélyes hulladékok és anyagok tárolásának legmegfelelőbb helyeit és

módjait. Felelőtlen, és a környezetre rendkívül ártalmas raktározásokról már többször és több helyről hallottunk, de úgy tűnik, az amerikaiak ezen a téren megelözhettek.

Colorado államban Tooele közelében például évek óta végláthatatlan sorokban rakódnak a szabad ég alatt olyan fémhordók, amelyeknek tartalmával, a hírhedt „Sarin idegméreg” egy egyszerű el lehetne pusztítani az egész földkerekség teljes lakosságát. Ugyanennyi, 1961–67 között gyártott, VX idegméreg is tárolnak itt tartályokban.

Amikor 1978-ban elhatározták, hogy a vietnami háború idejéből származó többi idegméregbomba is átszállítják Tooele-be, Utah és Colorado állam lakossága fölháborodottan tiltakozott. Denver városa közelében a föld alatti járatokban ugyanis 11 éve összesen 156 kilogramm Sarin rejtőzik a Weyete (könyves szem) elnevezésű bombákban. Gyilkos tartalmukból egy ezredgrammnyi is elég ahhoz, hogy egy felnőtt embert a másvilágra lehessen küldeni. Nem is merték elmozdítani helyükről, inkább rendszeresen ellenőrzik, nem szivárogo-e valamelyikből az idegméreg. Bármily furcsa, élő nyulakat használnak ehhez, mert a bajt ók érzékelik leg hamarabb.

A tapsifülek egy csöpp idegméregtől azonnal kitalálnak, jelezve, hogy valamelyik tartály átrozsdásodott.

A rozsdásodó vegyi fegyverzetet a Pentagon most korszerűbb fegyverekre akarja kicserélni. Új idegméreggyár felépítését tervezik, amelyet „viszonylag olcsónak” mondanak. „Termékei” rendkívül egyszerű eljárásokkal állíthatók elő: egy liter idegméreg egy millió emberéletet ölthet ki, s e mennyiség gyártása az új létesítményben alig kerül majd öt dollárba.

Az új idegméreg-lerővédek „előnye” az, hogy nagyrészt megszűnnek a tárolással járó nagy veszélyek, állítják a „gondos” mérgeverők. A lövedékek jól elkülönített két kamrájában viszonylag ártalmatlan anyagokat zárnak. Ezeket csak közvetlenül a bevetés előtt robbantják össze. A heves kémiai reakció azután idegméreggé és más anyaggá változtatja az addig veszélytelen lövedékek töltetét.

Az új idegméreg-fegyver hatásával természetesen elégedett az amerikai hadvezetés. Ez a mérge ugyan-összehasonlíthatatlanul alattomosabban támadja az emberi szervezet normális működését: az idegrendszer információs rendszere azonnal összeomlik, a hör-

gők megtelnek folyadékkal, önkéntelen izomrángás, akadozó légzés, hányás és halál... Az áldozatok általában néhány perc alatt elpusztulnak, de kisebb mérgezés esetén a halálutasa órákig is eltarthat.

A genfi szerződésben a nagyhatalmak megállapodtak abban, hogy egyikük sem veti be elsőnek ezeket a fegyvereket. A mérgezőgázok és idegméreg tipikusan támadófegyverek, és rettenetes pusztítást végezhetnek a civil lakosság körében is. Ellenőrzésük szinte lehetetlen, mert aki tonnaszámba képes rovarölő szerket gyártani, annak nem esik nehezére az idegméreg gyártása sem.

Újában már a nyugat-tó és a kábítószerek fegyverként való felhasználásának lehetőségeiről is beszélnek. Az amerikai hadsereg például gyógyszeripari módszerekkel létrehozott egy BZ nevű kábítószert, amely a hírhedt LSD-nél százszor erősebb hatású.

Több mint ezer önkéntes jelentkezőn próbálták ki az új szert. A kísérleti alanyon az autókban patkányokat és macskákat láttak, a hűtőszekrényben és a szobákban pedig mindennél nagyobb pókokat. Az amerikai hadvezetés szerint az BZ-nek különben az lenne a feladata, hogy akarat nélküli bábbá változtassa az ellenfelet...

A KÖZMŰVELŐDÉS HÉTKOZNPAPJAI

A szabad idő: szükséglet és lehetőség

TÉGLÁSI TAPASZTALATOK

Egy napunk 1440 percéből átlagosan 1200 perc munka, alvás, közlekedés, étkezés, illetve öltözködés. A maradék nagyjából az amit szabad időnek hívunk. Emberi életünk egyik legfontosabb mértékének ez a hányada egyre gyakoribb vizsgálódások tárgya, amióta a szabad idő növekedése nemcsak világméretben érzékelhető jelenség, hanem társadalmi valóság nálunk is: a megrövidült munkahét révén két napra nőtt immár.

Hogyan, miképpen élnek vele falun? Téglásan több családhoz kopogtattunk be válaszáért.

— Mivel töltönnék el az időt? — kérdez vissza Józsa Tivadár, a Hajdúsági Iparművek boltjának dolgozója. — A faluban nincs olyan művelődési lehetőség, amit megfélemlenek mondhatnánk, csak az iparművekben, ahova viszont a gyáriakon kívül mások nem mehetnek. A községbelieknek néha az AFESZ szokot, meghívásos alapon, különböző rendezvényeket, magyarnóta- vagy táncdalesteket szervezni.

Józsaék Ceglédre települtek Téglásra. Félíg-meddig kívülről látként mondják tehát, hogy az itteni emberek eléggé bezárkózók, akik csak a maguk érdekében tesznek valamit. A nyitottság nem ismeretes ezen a vidéken. Ezért nincs is, ami a faluban tartaná őket. Hétköznapiakra elég a könyv s a hangmez, de szabad szombatot ott a gépkocsi; akkor hol a Sóstó vagy Lillafüred, hol a főváros vagy a Velencei-tó az úticél.

A Hunyadi utca egyik rendezett portáját Szabó József és felesége lakja. Tsz-tagok voltak, mindketten betöltötték a 76. évüket. Sorsukkal és 1927-ben kötött házasságukkal egyaránt elégedettek. Alapvető viszonyuk az időhöz: lassacskán múlatják, nem a napok számát, hanem a háztájiban, a portán adódó végeznivalókat nézik.

Józsi bácsi dohánykertész volt valamikor. Három osztályt végzett csupán, bölcsessége inkább a hosszú életűeké: édesapja 98 évig élt! Földijeit szabadidő-szokásairól beszélve elégedetlenül csóválja a fejét:

— Nem bescsúlik az időt, az a baj! Mi majd' megszakadtunk életünk derekán, de hát az más világ volt. Amíg akkor is eljött a nagy munkák után a pihenés, az öröm, a mulatás ideje, amikor ünneplőbe öltözött a szegény parasztember is. Most meg? A szabad szombaton többet dolgoznak, mint a munkahelyen. Megszokásból vagy pénzszűkéből? Azt én nem tudhatom...

Juhász Péter, ugyancsak a Hunyadi utcában, nem érezte meg idejének növekedését vagy csökkenését a szabad szombat bevezetését. Életvitelén mit sem változtatott: munkanapokon bejárt dolgozni Debrecenbe a TIGÁZ-hoz, a szabadnapjait a négy-száz négyeszőgől szőlő kötötte le.

— Ugyanez a helyzet most is, hogy nyugdíjban vagyok. A bejárás elmaradt, de a szőlő, a kert megvan. Ebből látunk egy kis nyugdíjkiegészítő pénzt, erre fordítódik a szabad idő is. Meg — legfeljebb — a televízióra, az esténként mindig be van kapcsolva.

A Bocskai utca egyik házába kirándulni megyünk. A házigazda, az élményeit föl-elevenítő Garai Gyula segítségével:

— A gyár szakszervezetével megyünk időnként kirándulni, persze, csak Magyarországra, mert a külföldi utazás rengetegbe kerül. Legutóbb? Hát... az nem mostanában volt. Az egyik

hétvégén a Duna-kanyarban jártunk. De hiába a több idő, ahol gyerekek is vannak, a pénz miatt nagyon megdondolja az ember, hova mozduljon ki. Drágább lett a közlekedés, a kirándulóhelyek árai pedig, sajnos, nagyon magasak. Egy üveg sör, emlékszem, több mint harminc forintba került. Ha itthon megissza az ember, mégiscsak olcsóbb.

Fábián Györgyöt a mindennapos utazás fásarsítja. Petőfi Sándor utcai otthonából Debrecenbe jár be dolgozni, segédmunkás a GÖCS-ben.

A legutóbbi film, amire a téglási moziból emlékszik, az Óvakodj a törpéktől! című. Egyébként tudomása van róla, hogy a „hétvégi” művelődési házban diszkót tartanak, de ott nemigen fordul meg. Jobbára itthon dolgozik a háztájiban, vagy az állatokkal foglalkozik. Szorosan a témához tartozónak vélnék a kérdést, nem kis büszkeséggel újságolja, hogy házuk, amit két kezük munkájával évekig építettek, félmilliót ér.

Urgyán Mihály most ugyan itthon segítkezik a szüleinél, az Új utca egyik házának építkezésénél, de Budapestten lakik, s a munkahelye fizette IBUSZ-lakáson kívül maga egy távolabbi otthona is: három évig az NDK-ban dolgozott, a menyasszonya Halléban várja, oda fog nőszülni.

A világlátott ember szemével nézve a dolgokat, úgy véli, a helybeliek zöme csak ivásra fordítja, fecsérel el a szabad idejét, de ennek oka talán az is, hogy nincs megfelelő lehetőség a helyi szórakozásra. A moziba százhatvanan férnek be, de nem sokan rajongnak érte. Kényelmesebb a televízió. A fiatalember úgy tervezi, hogy kirándulni, diszkózni fog nagyon sokat — az NDK-ban.

Géza bácsi, Gál Géza talán az egyetlen, aki beszélgetésünk vége felé be meri vallani, hogy ha megint fiatal lenne, ha újra kezdené tanulni, mert hiányt érzi a megfelelő műveltségnek. Mindezek elmondásával fontos munkát szakítottunk félbe Ötörög utcai otthonában: vízvezeték-szerelésbe fogtak a rokonság férfi tagjai.

— Szabad időnkben inkább dolgozatunk, kerti munkán vagy valamelyik koma, sógor építkezésén, ki-ki segít a családtagoknak. Szórakozás, pihenés? Legföljebb névnapok, eljegyzés, esküvő alkalmából... Ilyenkor összejönnek az ismerősök, barátok; nótázgatunk, táncolunk, ivással múlatjuk az időt. Ezenkívül csak a munka, a munka és a munka!

Herczkuéknál családi összejövetelekre fordítódik a két hét végi nap. Vagy a lányukhoz mennek Hajdúszoboszlóra, vagy fiukat, a 30 éves agrármérnököt várják haza. A szolgálati lakásban — modern, összkomfortos otthon a község néhány háztömbből álló lakótelepén — szőlő a tévé, amolyan háttérzene vagy hangkulissza gyanánt inkább, mert a feleség elfoglalja magát háziasszonyi szorgoskodással, a férj pedig keresztretjé nyel, újságokkal osztja meg idejét. Legutóbbi könyvményként Berkesi Kopjások járt emlegeti. Könyvnek már könyv, kétségtelen, de irodalomnak még nem mondható. Mégis megemlíti, mert a szabad idő hasznosításának ezzel a formájával nemigen találkozunk.

Mehetnének még házról házra, de faggatózásunk eddigi tanulságai is igazolni

látzanak azt a megállapítást, amelyet a szabad idő szociológiájával foglalkozó tanulmánykötetben már évekel ezelőtt olvashattunk: „Társadalmunk érdeke, hogy a szabad idő a művelődés tényezőjévé jusson nagyobb szerephez, és hogy ez a folyamat egybeessen magukban az emberekben tudatosabbá váló törekvésekkel. Jelenlegi fejlettségi szintünkön azonban az egyéni és a társadalmi érdekek találkozására még mindig sürölődésmentes.”

Többrétű tanulsággal kell szembenéznünk. Az első és legfontosabb, hogy miképpen a hatvanas években a televízió általános elterjedésének következményeként az életmód jelentős változásnak lehettünk tanúi, akképpen hasonló folyamatot figyelhetünk meg most is, csakhogy ez nem az egyik vagy másik művelődési forma javára történő arány-módosulás, hanem a védelemkiszűrés, tehát alapvetően gazdasági jellegű tevékenységek elburjánzása a kultúra, az aktív vagy passzív szabadidő-hasznosítás kárára. A második, hogy a szabad idő szükségleteket teremt, amelyek kielégítése eszközök és intézményeket igényel. A harmadik, hogy a szabad idő önmagában csupán egy az életmód változásait befolyásoló sok tényező közül. Lehetőség inkább, melynek kihasználása egyaránt függ az önkéntes választástól és a műveltségtől, az anyagi helyzettől és a szükségletek kielégítésére rendelkezésre álló szabadidős szolgáltatások minőségétől, színvonalától. Téglásan is, másutt is.

J. N. J.

TÉREN

A játszótér olyan, amilyennek lennie kell. Van hinta, mászóka, van fa és bokor, sőt még egy kimustrált repülőgép is szerénykedik a sarokban. A vasárnap is olyan, amilyennek lennie kell. Nyár van. Vakáció, igazi nyár. Még a hőség is alábbhagy a kora esti szürkülettel.

A padok kényelmesek, a homokozóban friss a homok, a libikókáról nem hiányzik az ülés, mászókaról nem koptott le a festék, a hintáról se fogyott el a lánca.

A tér körül lakótelep. Emberek ülnek a házak előtt, mint hajdan a falunkban a lócán, eleven cáfolataként minden elidegenedésnek.

Minden olyan hát, amilyennek lennie kell. Kivéve az előbb megdicsért játszótér. Magam sem értem, hogy mi hiányzik, de aztán rájövök, hogy a játékokról hiányzik a gyerek. Családok sétálnak vasárnaprahoz öltözötten. Tízéves legényke rohanna meg a repülőgépet, de sikolt a mama:

— Zsoltika... a ruhád...

Repdeső, falat-szoknyájú kicsi lány mászna az ures homokozóba, de jaj, a fehér térdoknál előbbre való a gyermekörömnél, és tilt már éles anyai szoprán.

Ha nincs labda, gömbölyű kavicsba rúgni is jó. Gurul a kavics, de dörren az atyai basszus és tilt a parancs.

— Krisztián!... a cipőd...

Szép lakkcipője van Krisztiánnak, de én elszomorodni látom magam körül a játszótér. Szomorúbb a szomorúfű, a sok tiltástól remegőbb a rezgő nyár. Nézem a gyerekeket. Halloj egy alkut. Fagyiezt menne még a család, de a két gyerek is tiltakozik:

— Jaj, anya, akkor nem ériük el a tévéfilmet...

A játszótér különben olyan, amilyennek lennie kell. A nyár és a vasárnap is olyan. Mi a baj? Az, hogy mi, fehér harisnyákat gyermeklábára húzó felnőttek, kis hívságaink örömeért eltöközzük az együttjátszásra való ünnepeket.

Bartha Gábor

Megjelent az Alföld

februári száma

alföld

1983 / 2

Kányádi Sándor „körörmverseivel” indul a februári Alföld szépirodalmi rovatja; Beney Zsuzsa és Tandori Dezső költeményeit, valamint Csurka István Dagonyázás című kisregényének következő folytatását olvashatjuk még e rovatban.

A fórum rovat folytatja a debreceni irodalmi napokon elhangzott hozzászólások szerkesztett szövegének közlését: most Bata Imre, Tornai József, Petrőczy Éva, Czígyai György, Jókai Anna, Hankiss Elemér, Földényi Lászlóné, Nádudvari Nagy János, Szilágyi Ákos, Csengey Dénes, Varga Csaba, Kamarás István, Székelyhidi Ágoston, Bertha Zoltán, Páskándi Géza, Kunzabó Ferenc, Tóth Dezső, Simon Zoltán, Jovánovics Miklós, Molnár Zoltán, Csurka István, Görömbey András és Fekete Gyula hozzászólásait olvashatjuk.

A tanulmány rovatban található Straky Tibor, illetve Szatmári Endre dolgozata

Kányádi Sándor: Három körörmre

A központozás rabságából próbáltál, legalább abból...

s vélt bilincseid: kérdő-, felkiáltójel és a megvetett

hárompont maradt (zárójelre rácsa közt) végső fegyvered.

teleitam már mind a húsz körörmöt a fiamét is

kinővi majd a köröm a verset és még holtom után is

lesz hová írnom legalább jó egy hétig ha minden jól megy

Emlékezetes Madách-illusztrációk

Ellentétes megoldások — különböző művészi eszközök

Madách Imre drámai formában megalkotott filozófiai költeménye sok hazai és külföldi képzőművészt megleltetett. Most a mű színpadai vitelének századik (Nemzeti Színház, 1883) és Madách születésének 160-ik évfordulója alkalmából elevenítsünk fel néhány kimagasló értékű illusztrációt, amelyeket a mű ihletett. A grafikusok törekedtek arra, hogy a képek önmagukban is megállják a helyüket s nem egy-egy sort, vagy kiragadott gondolatot emeltek ki, hanem a dráma szellemét.

A Tragédia már a harmincas években is foglalkoztatta a Szegedi Fialatok Művészeti Kollégiumának vezetőjét, a jelenleg Londonban élő Buday Györgyöt. A fiatal fametsző képességeire, világsikereire már ekkor ide-haza is felfigyeltek, és amikor a Tragédia 15. színének fába vésését határozta el, a szakkritika is elismerte a feladat nagyságát. Hiszen olyan előddel kellett számolnia, mint a cárok udvarában élt Zichy Mihály, akinek virtuóz rajzai már a grafit könnyebb kezelhetőségénél fogva is szárnyalóbb, gazdagabb részletmegoldásokra nyithattak alkalmat. A fát balladás tömörséggel véső Buday nyilván ökonomikusabb megoldásokra kényszerült. Megoldásai éles ellentétét elsősorban a művészi eszközök különbözőségében kell keresnünk s csak másodsorban a világnézet eltérésekben. Zichy rajzait bölcséleti, politikai és erkölcsi reflexiók szövik át, míg Buday a történelmi és filozófiai tartalom mellett sokkal inkább hangsúlyozza a kor szociális problémáit. A Pétervárt működő Zichy a XIX. század

Zichy Mihály illusztrációja

kérdés mindig győtrő és kínzó nyugtalanság. Budaynál átdereng a bizakodóbb hangulatú Faust régebbi emléke. Buday előtérbe állítja a tömegjeleneteket, amelyek nemhogy feszítenék a tért, hanem még ki sem aknázzák eléggé. Aránylag nagy mezőket hagy szótlen, melyek a sejtlemesség erejénél fogva nagy jelentőségűek. Zichy lapjain kimutatható az orosz és francia romantika hatása s hangvétele. Főlény bizonyossággal és kongeniális erővel illusztrál, megjelenítve nemcsak Madách, de Arany és Petőfi remekműveinek dinamikus feszültségét.

Az elmúlt két évtized Madách-illusztrátorai közül Kass János (sz. Szeged, 1927) emelkedik ki a Tragédiához készített rézkarcaival. A mindig újat kereső művész szigorú szerkezeti felépítéssel, árnyalatokban gazdag „hangszereléssel” dolgozik. Hol a régmúlt századok hangulatát idézi, hol a francia forradalom lángját lobogtatja, vagy meghökken az erkölcsteleenség s az elmúlás sívárságának megmutatásával. A tematikai tömörség mellett ott részletes, ahol erre feltétlenül szükség van. Ezért különös hangsúllyal esnek latba lapszerű jegyzetelése, mint például a Tragédia fallanszter-színénél. Kass ezekhez a jelképekkel zsúfolt, mélylélektani jelenetekhez olyan technikát is felhasznál, ahol mellőli a maratóst s a vonalat légiésen, acél tüvel közvetlenül karcolja a fém alaphoz.

Debreceni vonatkozásban szóljunk még arról, hogy a harmincas években Haranghy Jenő (1894—1951) is készített illusztrációkat Az ember tragédiájához, szecessziós felfogásban, e stílusra oly jellemző erősen kontúros megoldással.

Dr. Tóth Ervin

Egyiptom olimpiai válogatott- Budapest 1-1 (1-0)

Kairó, 10 000 néző, vezette Abdel Hakim Mahmud (egyiptomi).

Budapest: Katzirz — Moldván, Kerekes A., Garaba, Varga — Hannich, Pásztor, Póczik (Búrca, 31. p., Sallai 74. p.) — Kiss, Szentés (Bodonyi 65. p.), Pölöskei.

A 29. percben Ziftani a felpályáról egyedül indult, Katzirz kifutott, a labdát végül is Kerekes A. vágta ki, de Zakaria Nasszef elcsípte és 7 m-ről a kapuba vágta (1-0). A 31. percben Ziftani úgy betartott Pócziknak, hogy a magyar játékos lebi-cegett a pályáról.

A gyakori szabálytalanságokban az egyiptomiak jártak elől, mégis magyar labdarúgó került a kiállítás sorsára, a feltűnően sokat durváskodó Nabil és Garaba összecsapása után Garaba piros lapot kapott, mert korábban már sárga lappal figyelmeztették. A 75. percben emberhátrányból is sikerült egyenlíteni. Kavardás után Hannichhoz került a labda, aki 16 m-ről félfordulattal a bal sarkba bombázott (1-1). Nem sokkal ezután Nabil belerúgott Kerekesbe, Moldván elégtételt akart venni, a bíró mindkettőjüket kiállította.

LABDARÚGÁS

Pályán a megyei csapatok

A Hajdú-Bihar megyei labdarúgó-bajnokság 16-os mezőnyének csapatai is sorompóba léptek, elkezdtek a felkészülést a tavaszi idényre. Az időjárás — legalábbis az eddigiekben — szinte tavaszi volt, amely nagymértékben könnyítette egyrészt a felkészülés korábbi kezdési időpontjának megválasztását, másrészt az edzések megtartását. A pályák általában szerdái szárazak voltak, amely azt is jelenti, hogy nem kenyszerültek terembe a csapatok.

Lényegében már csak egy hónap választ el bennünket a bajnoki küzdelmek folytatásától, hiszen február 27-én kezdődik a tavaszi idény, mind a felnőtt, mind az ifjúsági együttesek részére. Ennek megfelelően már az ifjúsági csapatok is elkezdtek a felkészülést, hiszen számukra csak március 19-én kezdődik a tavaszi idény. A megyei bajnokságban szereplő csapatok felkészüléséről, helyzetéről, céljairól három egyesületnél érdeklődtünk.

Nabai Egyetértés

A labdarúgó-szakosztály vezetője, Garamvölgyi Gyula, az ifjúsági csapatnál Biás Dénes, a serdülőknél Molnár Ferenc látja el az edzői teendőket. A csapatok felkészüléséről, munkájáról Mezei András, a felnőtt együttes szakvezetője tájékoztatott: — Már január 14-én megkezdjük a felkészülést, természetesen a szabadban, a sporttelepünkön. Az első két hétet öt-öt edzést tartunk hetenként, ezután előkészítő mérkőzések következnek. Ezek során a Hajdúszoboszlói Bocskai, a Püspökladányi MÁV Egyetértés, a Nádudvari Vörös Csillag és a Debreceni Volán lesz az edzőtársunk.

— Mi a helyzet a játékosok körében? — A télen — az eddigiekben — nem volt személyi változás a labdarúgóknál, hacsak az nem, hogy az ifjúsági gárdából három fiatal — Biás L., Csukás és Oláh — a felnőttek keretébe került és velük együtt edzenek. Egyébként az alábbiak vesznek meg részt az edzéseken. Havasi, Szilágyi, Biás T., Kacsur, Végh, Posztos, Molnár Gy., Elek, Zsiros, Szabó, Tanka, Garabuczi és Leitner.

— Hol vannak az „idegenlégiosok”? — Debrecenből Vachter és Vaczlavik, Hajdúszoboszlóról

Erzse erőit a Kabát, de ők nem járnak hozzánk edzésre, csak a mérkőzéseken vesznek részt. A három játékos lakóhelyén tréningezik.

— Céljuk? — Az őszi rajt előtt — nem gondoltunk arra, hogy ebben az osztályban újonc csapatunk olyan jól szerepeljen, hogy a második helyről folytassuk a küzdelmeket tavasszal. Igaz, a D. Volán öt pont előnnyel áll előttünk, mégis — éves közben jön meg az étvágy — szeretnénk dobogós helyen végezni és megnehezíteni a Volán dolgát a bajnokság megnyerésében.

Vámospércsi Bocskai

A labdarúgó-szakosztályban „mindenes” szerepkört tölt be Opre Mihály, aki egy személyben szakosztályvezető, a felnőtt csapat támadó-sorának játékosa és az ifjúsági csapat edzője is. A felnőtteknél Török József, a serdülőknél Sándor Zoltán a szakvezető. Kérdéseinkre Opre Mihály adott választ.

— Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a sporttelepünk bitumenes kiszélesítésénél az edzői munkát a sporttelepünkön tartjuk hetenként, ezután előkészítő mérkőzések következnek. Ezek során a Hajdúszoboszlói Bocskai, a Püspökladányi MÁV Egyetértés, a Nádudvari Vörös Csillag és a Debreceni Volán lesz az edzőtársunk.

— Kikből áll a keret? — A felnőtt csapatban jelenleg 17 játékos készül, mégpedig a következők: Palugyai, Varga, Szatmári, Oláh, Bicskei, Kiss, Nánási, Papp, Berki, Szabó, Somogyi, Borsó, Ignáth, Illés, Major, Balog és Jomagam. Egyébként mi már edzőmérkőzést is játszottunk, az elmúlt vasárnap Nyirácsád volt az ellenfél és 5-4-re győztünk. Ezenkívül még négy előkészítő mérkőzést játszottunk, mégpedig a D. Hunyadi, a Hajdú Vasas és visszavágót a Nyirácsád ellen, a negyedik ellenfelet még nem tudom megnevezni, mivel csak a közeljövőben beszéljük meg, hogy ki lesz.

— Hallhatnánk a végcélról? — Igen. Akár a Kaba, mi is újoncként vágunk neki a bajnoki idénynek. Először a

SOROKBAN

A Wijk aan Zeeben folyó nemzetközi sakkversenyen a 9. fordulón Ribli játszmája a holland Scheeren ellen függőben maradt. Az élen Andersson (svéd) 6,5 ponttal áll. Ribli 5 (1) ponttal a harmadik.

Kiváló Ifjúsági Sportoló kitüntetését kapott Tihanyi Sándor, a D. Volán motorosa és Kerek István, a D. Sportiskola súlyemelője.

A középiskolás fiú röplabda-bajnokságban a legjobb 16 közé kerülésért a Tóth Árpád Gimnázium csapata a salgótarjáni 210. sz. ITSK ellen játszik ma 14 órai kezdettel az iskola tornatermében.

bentmaradást jelöltük meg célként a bajnokság kezdetén, ma már ezt nem tartjuk eléggé és meg akarjuk tartani jelenlegi, hetedik helyezésünket. Ezt ezekben a hetekben, a felkészülés során is szeretnénk megalapozni.

Hajdúnánási Dózsa

— Sajnos, a labdarúgó-szakosztályunknak nincs vezetősége — panaszolja beszélgetésünk kezdetén Főhn László edző. — Az ifjúsági csapatot Tóth Lajos, a serdülők együttesét Nagy Mihály edzi.

— Mikor kezdték a felkészülést?

— A felnőtt együttes január 14-én edzett első ízben, s a továbbiakban hetenként három alkalommal jövőnkig össze. A nánási fürdőben öltöztünk, a szabadban, a hengerelt pályánkon tartjuk a foglalkozásokat. Az ifjúsági játékosok január 23-án kezdtek a felkészülést a tavaszi idényre, a serdülők még később kezdik a munkát.

— Történt-e változás a felnőtt csapatban?

— Történt bizony. Beretyán nem jár edzésre, úgy néz ki, hogy már nem játszik nálunk. Ugyancsak elment Rácz L., Siketh Gy (Szoboszlóra), visszavonult Nagy I. és Németi, Nagy L. pedig bevonult. Februárban visszavárvuk a leszerelő Magit. Jelenleg 11 felnőtt labdarúgónk vesz részt az edzéseken, mégpedig Verpeléti, Kónya, Mráz, Majoros, Harangos, Péntes, Horváth, Boros, Kiss, Siketh S. és Adám, a keretét négy ifjúsági játékoskal egészítettük ki. Kovács, Szimcsák I., Kutasi és Szimcsák II. került a megyei felnőtt kerethez.

— Első edzőmérkőzésük? — Februárban több előkészítő mérkőzést játszottunk, az elsőre 2-án kerül sor Hajdúnánáson, ahol a D. Volán lesz az edzőtársunk.

Fülep Kornél

Kikerülni egy csapatból

Deákvári sérülése miatt nem utazott Algériába

Amikor a mai újságot kezébe veszi az olvasó, a DMVSC labdarúgói már valószínűleg Algériában tartózkodnak. Az előzetesen tervezett keret tagjai közül hárman maradtak itthon. Varga tanulmányi okok, Szűcs János pedig térd sérülése miatt. Utóbbi a tervek szerint az Egyiptomból hazatérő két válogatott játékoskal: Sallaival és Kerekessel majd később megy az együttes után.

Aki pedig az utolsó pillanatig tagja volt a keretnek, az Deákvári Antal. Egészen hétfő délutánig, vagy ahogyan ő mondja: kedd hajnalig...

A cseppet sem rögtön hallok egy kiáltást: „Mindjárt jött, aztán egy kis szőszmötölés, nehézkes léptek zaja.

A nyakigláb Deákvári Antal bal lába végig gipszben. Míg kisértemben bebortokál az IBUSZ-lakás szobájába, önmagán derülve mondja: — Most voltam a közértben. Egy fél óra alatt jartam meg... A közért szó megcsapja a fülem. No, de nem kell csodálkoznom: Deákvári csak augusztus óta számít debreceninek. Akkor igazolta a DMVSC Tatabányáról.

— Bánt, hogy nem utazhatsz Algériába? — Hozzászóltam már ahhoz, hogy a sport révén több helyre eljuthatok. Voltam már például kétszer Koreában. Egy „flegma futballista” számára nem ez a tragédia.

— Hát akkor mi? — Az, hogy nem lehetek a csapattal, az mindig rossz. Az, hogy valamilyen oknál fogva kimaradtam. — Hogyan sérültél meg? — A hétfői edzés végére, játék közben túlfutottam egy átadáson, és Szigetzi Bandi ráesett a bal lábamra. Egy recsenést hallottam. Ennyi volt.

— Lábra tudtál állni? — Persze. Haza is jöttem, igaz, sántikálva. Aztán lefeküdtem, és az éjszaka során rengeteget kinlódtam. Hajnal felé megbarátkoztam a gondolatokkal: nincs Algéria, nem mehetek a fiúkkal...

— Mi a diagnózis? — Részleges belső szalagszakadás. Hat héti gipszben lesz a lábam. Két hónapig esélyem sincs az edzésen való részvétellel.

Kicsit furcsa, ahogy beszél: vékony hangon, szinte semmit sem hangsúlyozva. Hadar — de igencsak pontosan fogalmaz — és közben én dialektusát próbálnám azonosítani. De hiába.

— Ez amolyan keverék — ad rá magyarázatot. — Fonyódi vagyok, de már megfordultam az országban egy pár helyen. A DMVSC az ötidik egyesületem.

Kérdésem sem kell a 27 esztendősi játékos. Sejtje, hogy miért akarom megszakítani a beszédet.

— Vándormadár volnék? — Amikor a Tatabánya edzésein megjelent a diósgyőri Fűkő, valamint a fehérvári Májer, a nem standard bányászjátékosok közül egyre többen találgatni kezdtek: „Ki lesz az, akit lapátra tesznek?”

— Mikor Huszti Ferenc, a DMVSC technikai vezetője azt mondta, hogy engedélyt kapott a tatabányai vezetők-től a tárgyalásra, már tudtam, megint elcserélnek va-

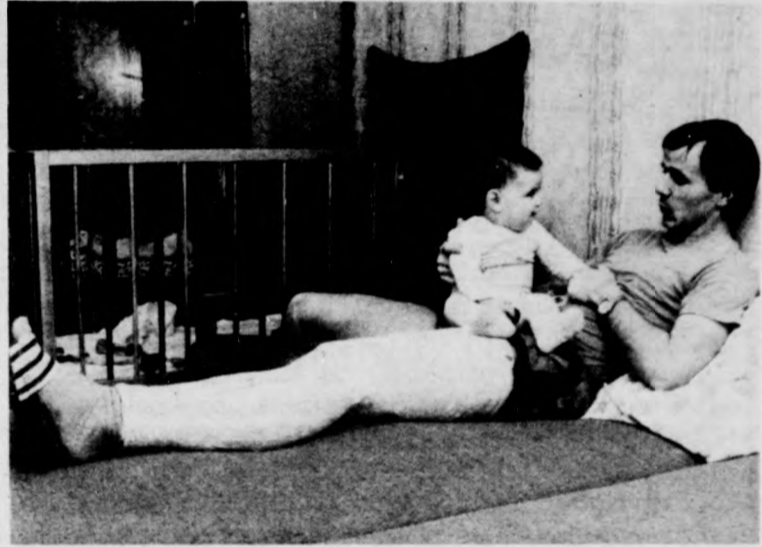
lakiért. Az embernek legalább magával szemben kell őszintének lennie. Úgy is lett: azért, hogy Feledi Diósgyőrből, Fűkő pedig Tatabányára mehessen, nekem Debrecenbe kellett jönnöm.

— Nem szívesen? — En már előtte úgy gondoltam, NB II-ben folytatom. Így hát a DMVSC-t szinte utolsó I. osztályú lehetőségnek fogtam fel.

— Egy játékos emberileg miként viseli az ilyen cseréberét? — Most legutóbb Fűkő feleségének lelkiismeretfurdalása volt. „Neked mi rosszat tettünk!” — mondta nekem. De azonnal válaszoltam: „Engem sem érdekelt, hogy valakit kiszorítottak, amikor például Tatabányára mentem.”

Lezserül hanyatt fekszik a rekamién. Fejét a falnak támasztja, de a bal lábát se-hogy sem tudja elhelyezni, így szinte állandóan izog-mozog.

— Hogy érzed magad Debrecenben?

A kis Deákvári nem bánja, hogy apuka itthon maradt

csinált okokból egyszerűen eltiltottak. Aztán egy kis hercehurca végén Tatabánya lett a következő állomásom.

— És lám, ilyen a futballista sorsa. Jobb lábának porcsérülése miatt pihenőre kényyszerült. Mikor felébredt, Szabó György mellett nem tudott bekerülni a csapatba. Egyre inkább úgy érezte, ő a 19-20. ember a csapatban. Elment az önbizalma.

Amikor a Tatabánya edzésein megjelent a diósgyőri Fűkő, valamint a fehérvári Májer, a nem standard bányászjátékosok közül egyre többen találgatni kezdtek: „Ki lesz az, akit lapátra tesznek?”

— Mikor Huszti Ferenc, a DMVSC technikai vezetője azt mondta, hogy engedélyt kapott a tatabányai vezetők-től a tárgyalásra, már tudtam, megint elcserélnek va-

— Feleségemmel szeretjük ezt a várost. Hamarosan megkapjuk lakásunkat is a Tóócserkerten. A futballársakon kívül egyletűre alig van barátom. De hát most életünk a héthónapos fiunk körül forog.

— Beilleszkedtél a csapatba?

— Igen, lehet, hogy konkurrenciát jelentett érkezésem, de nincs olyan érzésem, hogy bárki is úgy nézzen rám, mint riválisra.

Hétfő óta azonban Deákvári Antal nem jelent konkurrenciát társai számára. A játékos, aki kemény munkával, nagy türelemmel és szorgalommal nemcsak be-közölte magát a DMVSC kezdő csapatába, de a Nép-sport osztályzatai alapján ősszel az ország legjobb jöbhatvédjének bizonyult — most néhány hónapig megint nem játszhat.

— Nyáron, amikor idejöttem Debrecenbe, akkor már volt egy csapat. Kovács Feri bácsinak nem volt oka arra, hogy bárkit is kiharajjon miattam. Az edzőmeccsek? Azok meg nem igazi fokmérők itt Magyarországon. Ahogy így „vándorcirkuszos” jellellem jartam az országot, hozzászóltam már ahhoz, hogy mindent ki kell börtölnöm. Most sem szabad túrelmennek lennem.

Pedig Deákvári Antal már tisztában van vele, hogy ártilista megint kialakul egy csapat. Neki majd megint oda kell tölteni a kispadra, és egy tizen-va-hányas szám-mal a hátán arra kell várnia, hogy sor kerülhessen a játé-kára.

Tavasszal azonban már nyilván könnyebb dolga lesz. Hiszen a debreceni közönség bizik benne, ismeri képességeit, látta őt (például a Rába ellen) kitűnően is játszani.

Csak türelmesen kell várnia. És akkor hamarosan minden bizonnyal Deákvári Antal hátán már egy kisebb számot olvashatunk.

— O a kettest, a négyest és a hatost kedveli a legjobban.

Dombrovsky Ádám

Akiket Bud Spencer kiűtött

A filmszínházak nagy sikerrel játsszák Bud Spencer legújabb filmjét, melyben a moziipar 1. számú bunyóhőse most is győztesen kerül ki — olykor a sokszoros túlerő ellenére is — a legdázabb öklölkarcból.

Anélkül, hogy „illúziórombolók” lennénk az egykori válogatott vízipólós — eredeti nevén Carló Pedersoli — filmbéli bravúrait illetően, nem árt, ha meg-nézzük a legyőzött ellenfe-lek múltját is...

A film egyik figurája, „medve”, akit a jóságos Bulladózer papa nehéztovassági pofonjai győznek meg a sport igazi értékéről, és aki ezek után pulikutyahűséggel követi a „Mester-t”, nem más, mint a magyar származású Joe Bugner, a nehézsúlyú profi ex-öklöltívó Európa-bajnok.

Bugner Józsa a Szege-d melletti Szőregen látta meg a napvilágot, és vala-mikor szüleitől idegenbe

szakadt. Angliában az is-kojai bajnokságokon — ott ilyen is van! — tűnt fel és 1971-ben már profi európai bajnok lett. Sokáig ő volt a „White Hope” (a fehér reménység) — míg 1973 februárjában Las Vegasban 12 menetben pon-tozással veszít Cassius Clay-jel szemben. Majd Londonban Frazierrel mér-kőzik a világbajnoki cí-mért, de Bugner a 10. me-netben egy speciális bal-horogot érez robbanni ál-lán és Joe saját bőrén tá-pasztja a gravitáció tör-vényeit. Méggyeszer meg-mérkőzik Cassius Clay-jel, de ismét sikertelenül. Visz-szavomul, majd visszatér és az első menetben kiüti az Európa-bajnokot. A világ-bajnoki címet azonban nem sikerül megszereznie. Félretéve sérelmeit — mi-után több éven át csak a filmvásznon űzi a fülszip-kéző ipart, ismét visszatér a költőnégyzetbe, és újabb győzelmeiket aratva februárban a francia Euró-

pa-bajnok Rodriguez ellen mérkőzik. Dédelget olyan merész tervet, hogy a világbajnok Holmes-tól elhódítja a világbajnoki koronát.

A filmvásznon egyébként feltűnik egy másik nehé-zsúlyú is, aki borotvával hado-nászik, de Bud apó velőt-ről ütésétől báránykává szelidül. Ő az egykori fél-nehézsúlyú európai bajnok, Piero del Papa. A 60-as évek végétől sok éven át uralta a félnehézsúlyú trónt.

Ők ketten tehát Bud Spencer — ha úgy tetszik, Piedone „áldozatai”, akik mázsás pofonjaitól üveges szemmel szánalmasan tá-norognak a filmen.

Mindez persze csak já-ték, és én arra volnék ki-váncsi, hogy vajon mi len-ne az eredmény, ha egy-szer amúgy istenigazából „élesben” csapnának ösz-sze...

Kovács András

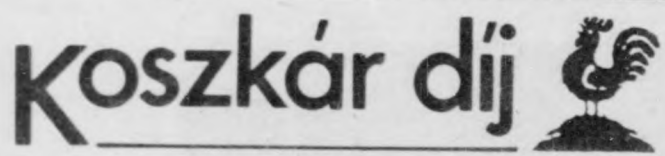
TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népsport	Sportfog.	Rádió	Napló
1. Avellino (14)—Cesena (9)	x,1	1,x	1,x	1
2. Catanzaro (13)—Napoli (13)	x,1,2	x	1,2	x,2
3. Genoa (12)—Torino (6)	x,1	x,1	x	1
4. Juventus (4)—Verona (2)	1,x	x,1	x,1	1,x
5. Pisa (13)—Ascoli (11)	1	1,x	1,x	1
6. Udinese (7)—Fiorentina (5)	x,1	x,2	x	x,2
7. Bari (20)—Reggiana (19)	1	x,1	1,x	1
8. Campobasso (11)—Lazio (1)	x,2	x	x,2	x,2
9. Catania (4)—Cremonese (5)	x,1,2	1,x	1,x	1
10. Como (6)—Lece (8)	1	1	1,x	1
11. Monza (17)—Perugia (13)	1,x	1,x	x,1	1,x
12. Pistoiese (18)—Atalanta (14)	1,x	1,x	x	1
13. Sambenedet. (13)—Milan (2)	x,2	x,2	x,2	x,2
14. Arezzo (7)—Palermo (9)	1,x,2	x,1	1,x	1
15. Bologna (12)—Varese (10)	1	x,1	1,x	1,x
16. Cavese (3)—Foggia (16)	1	1	x	1

A mikroorganizmusok és a környezeti tényezők

Befejeződött a tudományos ülés a DAB székházában

A tudományos ülés, amelyről szerdai lapszámunkban hírt adtunk, szerdán délután befejezte munkáját. Több szekcióban folyt az előadások. A témák jórészt szerdán is igazodtak mindennapi életünk kísérő jelenségeihez. Előadás hangzott el például a növényvédők szerepe baktériumölő melékhatásáról a környezetvédelem szempontjából, az ivóvíz fázmentesítésének hatásáról a vízben levő élő szervezetekre. Az üzemi gyakorlati alkalmazásokról ugyan csak hallottak az érdeklődők, például a mikroflóra sugárrezisztenciájáról a sugársterilizáció orvosi műszereket előállító üzemből. A biotechnológia művelői az előadások — többek között a Nigercint termelő gomba nemesítésének lehetőségeiről szóló előadás — meghallgatása után meglátogatták a BIOGAL Gyógyszergyár biotechnológiai kutató és gyártó részlegét.

Koszkár megköszöni

Véget ért a Hajdú-Bihar megye tisztasága érdekében indított pályázat, a „Nem bántja a szemet?” akció, vagy ahogy pályázóink emlegették: A Koszkár-díj pályázat. A kiíró szervek — a Debrecen városi Tanács építési és közlekedési osztálya, a MAHIR Hajdú-Bihar megyei központja, a Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat, a Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Vállalat ezúton mondanak köszönetet minden résztvevőnek. A díjazottakon kívül igen sokan küldtek be fotót Hajdúnánásról, Hajdúböszörményről, Püspökkladányról, Hajdúszoboszlóról, s Debrecenből is. Beküldöik tanúságot tettek lelkiismeretességükről: környezetünk megóvása iránti tenni akarásukról. Fotóikat, észrevételeiket a további munkában felhasználjuk.

RAJZPÁLYÁZAT. A bal-mazúvárosi Veres Péter Művelődési Központban január 27-től 31-ig lehet megtekinteni a Mi lesznek, ha nagy lesznek? című rajzpályázatra beküldött alkotásokat.

KÜLPOLITIKAI TÁJÉKOZTATÓ. A vasutas dolgozók klubkönyvtárában ma, csütörtökön délután 3 óráig dr. Pály József, a Magyarországi főszerkesztő tart külpolitikai tájékoztatót.

TANÁCSADÁS. A Kőlesey Művelődési Központ Irinyi téri termében január 28-án, pénteken 17 órától Toma Károlyné kézikötő tanácsadó szolgálatot tart.

UTAZÓKNAK. Az Erzsébet megyei kirendeltsége autóbussos utat szervez Törökországba április 30. és május 7. között. Érdeklődni és jelentkezni lehet: Vörös Hadserveg útja 77. és a 22-377-es telefonszámon.

HELYREÁLLÍTÁS. A Zsolnay Porcelángyárban hozzáfogtak a leghíresebb pécsi díszkút, a Széchenyi téren 1930-ban felállított és az elmúlt év őszén sajnálatos módon megrongálódott Zsolnay-kút törött elemeinek pótlásához. A tervek szerint májustól ismét eredeti szépségében fogadja Pécs vendégeit a főtér egyik legszebb ékessége.

VALAHA SÁTOR VOLT

De mára már csak a képen látható vázszerkezet maradt belőle. Nem is olyan régen még ebben a sátorban rendezték meg a kistermelők országos kiállítását. Hogy ki döntötte le a sátor „falait”, ki vagy kik szedték szét a ponyvát, azt ma már nehéz lenne kideríteni. Azt azért sikerült megtudnunk, hogy a bizonyára több millió forintot érő graboplast sátor eredetileg a kányai Március 15. Termelőszövetkezeté volt. Ma már a kutányak sem kell. Ezt meg tudjuk érteni, de hogy a tulajdonosnak sem, azt már nehezebben.

(Fotó: Iklódy János)

Bulldogok és cseresznyék

Szines, szinkronizált csehszlovák film • Rendezte: JURAJ HERZ

A HÉT FILMJEI

Szines, szinkronizált, csehszlovák film a Juraj Herz által rendezett *Bulldogok és cseresznyék*. Az alvilági szlengben a bulldog pisztolyt, a cseresznye töltényt jelent. E kettőre lenne szüksége Carmellónak, a sokat látott, ám menekülésre kényszerített maffiózónak, amikor megérkezik Prágába...

Szines, szinkronizált, francia film *A pilóta felesége*, amelyet Eric Rohmer rendezett. Az író-rendező erkölcsi tanmeséjében két férfi a főszerplő, mindkettő két nő között örlődik. A kamera beszáll a furcsa játékba, hol ezt, hol a másik párt kíséri — egy egész napon át...

Szines, szinkronizált, szovjet filmalkotás a Jevgenyija Zsigulenko által rendezett *Éjszakai boszorkányok*. Az éjszakai boszorkányok kétfedélű kis repülőgépekkel járnak, nem seprűnyélen. Az íjesztő nevet a náci katonák akasztották rájuk, akiket ezeknek a lányoknak az éjszakai berepülései nem hagynak nyugodni. Az önéletrajzi elemek alapján íródott regény szolgált Jevgenyija Zsigulenko rendezőnő számára nyersanyagul, hogy a második világháború szovjet női repülőzredékének történetéről filmet készítsen...

Új, szines, magyar film *A pártfogolt*, amelyet ifjú Schiffer Pál írt és rendezett. A film operatőre Andor Tamás és ifj. Jancsó Miklós, főszereplője pedig az amatőr Kitka János. A film rendezője a film előtörténetét már 1970-ben elkészítette a Balázs Béla Stúdióban, Fekete vonat címmel. Most bemutatásra kerülő filmjének témája szintén a faluról a nagyvárosba vándorló fiatalság, amelyben a Fekete vonatot egyik gyerekkörszereplő sorsát követi tovább, annak nagykörtségéig...

A művész moziban vetítik az *Aria egy atlétáért* című lengyel filmet.

A filmek vetítési idejét naponként közöljük.

Gépkocsí-átvételi sorszáмок

Trabant Lim. Hyc. (Bp.)	13 265
Trabant Hyc. Combi (Bp.)	8 22
Trabant Limousine (Db.)	8 257
Trabant Combi Spec. (Bp.)	4 925
Wartburg Lim. (Bp.)	8 134
Wartburg de Luxe (Bp.)	11 147
Wartburg de L. tolót. (Bp.)	2 100
Wartburg Lim. tolót. (Bp.)	1 350
Wartburg Tourist (Bp.)	4 171
Skoda 105 S (Db.)	5 090
Skoda 120 L (Db.)	7 111
Skoda 120 GLS (Bp.)	304
Lada 1200 (Db.)	12 405
Lada 1300 S (Db.)	5 458
Lada 1500 (Db.)	5 785
Lada Combi (Db.)	2 397
Moszkvics 2140 (Bp.)	11 671
Polski Fiat 126 P (Bp.)	14 983
Polski Fiat 1500 (Bp.)	3 532
Dacia (Db.)	5 349
Zastava (Bp.)	1 180

ÚJ KÖNYVEK. Régimódi autók, Mandel T. rajzaival (Lapozókönyv), Twain, Mark: Huckleberry Finn... (Móra), Bárczy J.: Vándorítvány (Ra-Re) (Magvető), Szőke P.: A zene eredete és három világa (Magvető), Pasuth L.: Fekete bársonyban (Szépirodalmi).

ISKOLÁSOKNAK. Ma, csütörtökön délután 3 órától a Kőlesey Művelődési Központ felnőttnevelési stúdiójában az érdeklődő iskolás gyerekek repülőmodell készítő szaktanfolyamot kezdik meg.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

MOZI

Prologálva:
Aki! Bulldogoknak hívják (olasz). Vig n. 10. n. 12. 6. n. 9.
Aria egy atlétáért (lengyel). Művész 5.
Bulldogok és cseresznyék (cseh). Meteor n. 6. n. 8.
Éjszakai boszorkányok (szovjet). Apolló n. 10. 4. 6; Vig hn. 2, hn. 4.
A pártfogolt (magyar). Híradó f. 12. hn. 2, hn. 4, hn. 6.
A pilóta felesége (francia). Apolló n. 12, hn. 2, 8.
Ben Hur (amerikai I-II.). Klinka 5.
A burzsoázis díszkrét bája (francia, 16.). Művész f. 8.
Civil a pályán (magyar). Híradó f. 10.
A 3. számú úrbázis (angol). Vig kamara f. 5, f. 7.
Kramer kontra Kramer (amerikai). Delta f. 6.
Ravasz varjú (magyar). Meteor mese 3.
Sivatagi show (amerikai). Horváth Árpád 6.
Timur és csapata (szovjet). Meteor 3.
Újra szól a hatlövét (amerikai). Híradó hn. 8.
Zsaru vagy csirkéfogó? (francia). Meteor mese n. 6.

SZÍNHÁZ

Csokonai Színház
Ma 19 órákor Lear király — Soós Imre-bérlét.
Művelődési Központ
Ma 19 órákor Ösbemutató — Fancsy-bérlét.

TELEVÍZIO

BUDAPEST, 1.

7.58 Műsorismertetés. 8.00 Tévétorna. 8.05—12.45 Iskolatévé. 12.45 Képzőanyag. 13.45—15.45 Iskolatévé (ism.). 15.52 Műsorismertetés. 15.55 Hírek. 16.00 Ember és Föld. 16.30 Utazás velünk! Játékos ismeretterjesztő sorozat. 17.10 Tévébörze. 17.20 Kikapcsoló (ism.). 17.30 Pedagógusok fóruma. 18.05 Telesport. 18.30 Képzőanyag. 18.35 Vizsgát folytatódik. 19.00 Reklám. 19.10 Tévétorna. 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Baltahar közlekedik. NSZK tévéfilm. 21.00 Panoráma. 22.00 A fele sem igaz! Vetélkedősorozat. 22.30 Tv-híradó, 3.

BUDAPEST, 2.

19.08 Műsorismertetés. 19.10 Ecranul Nostru — A mi képnyomunk. A szegedi körzeti stúdió román nyelvű nemzetiségi műsora. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Gólyavár esték. Uralkodó eszmék Magyarországon a második világháború idején. III/2. rész. 20.40 Egészségnevelési intézet tájékoztatója a rákszűrésről. 20.50 Tv-híradó. 21.10 Kikapcsoló (ism.). 21.20 Tudóklub. Szocialista tulajdon, állami vállalat. 22.40 Képzőanyag.

POZSONY, 1.

9.45 Lengyel film (ism.). 11.15 Vetélkedő. 11.50 Világhíradó filmek, mesejátékok zenéje. 16.10 A görög csoda. Dokumentumfilm. 16.50 Orosz nyelvstanfolyam. 17.25 Dokumentumfilm. 17.50 Gyűmölcsesetek. 18.00 Sportrevü. 18.30—19.10 Vitaműsor. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Tévéték. 21.20 Gazdasági magazin. 22.00 Világhíradó. 22.15 Látogatás a moszkvai cirkuszban.

BUDAPEST, 2.

17.00 Hangverseny felvételéről. 17.50 Tv-dokumentumfilm. 19.00 Hírek. 19.35 Tágantokban született. Tévéték. 20.45 A világ eseményei. 21.00 Kézilabdák EB. 21.15 Kárpátmenti hírek. 21.30 Közvetítés az uszgorodi műszergyárból. 22.05 A kezdet. Film.

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: IVÁN GIZELLA — TELEFON: 12-144

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:
Időnként felszakadozik a felhőzet, több helyen várható kisebb eső, keleten átmenetileg havas eső is előfordulhat. A nyugati, északnyugati szél elsősorban a Dunántúlon megélénkül. Főként északra és reggel helyenként köd képződik. A legmagasabb nappali hőmérséklet csúcsértéke 4, 9 fok között valószínű.

AUTÓSBAJ. A hajdúszoboszlói farsang keretében február 4-én, pénteken este 20 órától rendezi meg az Autóklub a már hagyományossá vált autósbalját. Asztalt előre kell foglalni (Kossuth utca 5. szám, Gambirinus-átjáró).

TERMOVIZIO. Autóba épített termovíziós berendezéssel vizsgálják Szombathelyen a távhő-vezetékrendszert. Az okos műszer jelzi, hogy hol és mennyi hő szökik a vezetékbe, de jelzi az egyszerű szigetelést is.

A FŐVÁROSBAN UTAZÓKNAK. Fotóművészeti galéria nyílik ma délután a Fővárosi Fotó Vállalat, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata fenntartásában Budapesten, a Váci út 7. szám alatt.

EGYÜTT JOBB LESZ? A fúzió gondolatát meglegelik a vezető nyugalomban acélgépyárak, hogy elkerüljék az acélpárt fenyegető összeomlást. A gazdasági miniszter szakértői bizottságot nevezett ki a segélyprogram kidolgozására.

Csoportosan raboltak

Példás büntetés

Sokan azt hihetnék, hogy a meghökkenítő, megdöbbentő bűncselekmények sorában az alábbi amolyan bocsánatosnak minősíthető. Mindjárt előjáróban le kell szögeznünk, hogy a bűnszövetségben, csoportosan elkövetett rablások száma nemcsak meggyengben, hanem országosan is íjesztően növekedőben van. A felelőtlen, elnéző emberek szökték az ilyen esetek után mondani, hogy csupán a gyerekek viccelődéséről, íjesztgetéséről van szó, nem kell olyan tragikusan felfogni.

Nos, Rózsás Sándor, Jónás Sándor és Balogh Sándor bagameri lakosok is úgy gondolták az elmúlt esztendő szeptember 13-án, hogy va-

1983. JANUÁR 27., CSÜTÖRTÖK ANGELIKA NAPJA

A Nap két 7.18 — nyugszik 16.37 órákor (Debreceni adatok: 7.07 és 16.26)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százheven évvel ezelőtt, 1813, január 27-én született, és 62 éves korában, 1875-ben halt meg Luppis János fregattkapitány, a torpedó magyar feltalálója.

Származását, életét sok rejtély fedi; így például születésének és halálának a helyét sem sikerült felderíteni. A szűkös életrajzi adatokból is nyilvánvaló azonban, hogy a technikai kérdések iránt korán feltámadt az érdeklődése. Kezdetleges torpedójának modelljét az 1850-as évek elején készítette. Az azt követő években kapcsolatos sikereit létesítette R. Whitehead angol feltalálóval, s közös munkájuk eredményeképpen 1866-ban készült el az úszerű, a későbbiek során a haditengerészetben oly fontos szerephez jutott torpedó „őspéldánya”.

A csaknem 120 esztendővel ezelőtt kikísértetett torpedók egyébként már a maiakhoz hasonló fegyverek voltak, csak természetesen sokkal primitívebb kiviteben — hatótávolságukról nem is beszélve.

MŰSORAJÁNLAT. Ma délelőtt 12 óra 45 perctől a Kossuth adón az Aki tudja, miért nem mondja? című riportműsorban Rapcsányi László azt vizsgálja, hogy a kisebb-nagyobb közösségekben miként hasznosulnak a felvetett gondolatok.

A lehe

TÁRSADALMI

Az egy lakosra jutó dalmi munka értékéről volt tavaly dányban. 1981-ben ríntot értek el, s a szodokok lettek a városok versenyében. Az még tart, nem lehet, hogy a tavalyi eredmény helyezettje Lehet, hogy elsőként a lányia... Mit jelent min 1545 forintja?
2,9 kilométer szkolatú utat, hat járdát, 2,4 kilométer vezeték-bővítést, és jeződött be a spójeztése is — a festanyserelésnél, tésznél, parkosított jelentett a lakossája.

Kész lett a balaúttörőábró: elkölutolsó faház, a rlefestették, pvdó látták el. Ez a tábévi kitarás, szorgaménye — 80 s társadalmi munkálére. Szinte mindlára segített a tben. A három nban most már tur150 gyerek nyaral. A lakosság a szébb tételére isdot fordít: a környtavak partjait renják; egyre látéredményeket hozaké — két év alatt ezer fát ültettek rületen. Ezek fákat! A cseményingi Állami Gkapják.

Felújított gyógy

Dül Dezső Ybl-művész terveit a Hajdú megyei Állami Vállalatban készült el a hajdúszoboszlói B üdülő-kömbinát. Hús év nagy szobas, 380 ágas ló felújítási munkben kezdte meg megyei Állami Vállalat, és a melyeknek költsé milliő forint — idjeződnék.

Az üdülő valarbájjában furdószótanak ki. Az A, B jelű épületben módótké a víz- és sí munkák.

Az A szárnyblyiseg, játékeres Alvvállalkozóként Bihar megyei Táipari Vállalat részlege az építcsatornavezetékeirendezési tárgyatását végzi.

A melegvíz-ellépület alatt elmelegítő és melegvíz-termelő zés végzi. Az ép a színház- és a p...

KÖZLEMÉNYEK

Aramsztűnet lesz 1983. február 3-án 8-tól 16 óráig a Balaton utca mindkét oldalán a 36. számúól kifelé, valamint a Pásztor-zugban, a Balaton utcától a Téglaskert utcáig. (x)

Aramsztűnet lesz január 31-én a Maros, a Szabolcs, a Berezdi és a Tömös utcákon. (x)

A Debreceni Konzervgyár átvette 181. sz. átvevő bélyegző elvezető, 1983. január 18-tól érvénytelen. (x)